

Cyan Magenta Yellow Black

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 5 (3005)

СУБОТА 11 січня 2003 року

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО (Укрінформ).

У Михайлівському Золотоверхому соборі відбувся концерт дитячого хору, що діє при Свято-Троїцькому соборі міста.

На знімку: диригує керівник колективу Тетяна Толочко.

СВЯТО ДЛЯ МИРОТВОРЦІВ

Днями делегація Західного та Північного оперативних командувань Збройних Сил України відвідала військовослужбовців національних частин україно-польського та бельгійсько-румунсько-люксембурзько-українського миротворчих батальйонів у Косово.

(Закінчення на 6-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Оптимістична розмова

Голова Комісії Європейського союзу з питань зовнішніх відносин Кріс Паттен не сумнівається, що 2003 рік буде вдалий для співпраці України та ЄС. Про це, **повідомляє прес-служба МЗС,** ішлося під час його телефонної розмови з Міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком. Співрозмовники детально обговорили пріоритетний напрям співробітництва на 2003 рік та стан виконання Угоди про партнерство і співпрацю між Україною та ЄС, відзначивши необхідність активізації співпраці в напрямі імплементації цього документа, включаючи реалізацію однієї з головних його цілей — вступ України до Світової організації торгівлі. К. Паттен підтвердив намір європейської сторони надати висновки стосовно відповідності української економіки ринковим стандартам не пізніш як у березні 2003 року. Співрозмовники також детально обговорили хід підготовки до чергового засідання «Україна—Трійка ЄС» на рівні міністрів закордонних справ, яке, як плановано, відбудеться в Києві на початку лютого нинішнього року.

«Репортери без кордонів» не заспокояться

Міжнародна правозахисна організація «Репортери без кордонів» припускає, що вбивство українського журналіста Георгія Гонгадзе може залишитися нерозкритим. Про це **«Німецькій хвилі»** заявив генеральний секретар організації Робер Менар. Він, однак, запевнив, що «Репортери без кордонів», Рада Європи й міжнародна спільнота не припинять тиснути на державні установи в Україні, від яких залежить розкриття вбивства Георгія Гонгадзе. Робер Менар водночас відзначив певний позитив у розслідуванні від часу призначення в Україні нового Генпрокурора. Зокрема, «Репортерам без кордонів», які представляють інтереси матері загиблого журналіста, було надано можливість ознайомитися з матеріалами справи. Однак цього недостатньо, наголошує Робер Менар. «Треба, щоб нарешті було досягнуто прогресу в самому розслідуванні вбивства. Потрібно перевірити твердження свідків про те, що Гонгадзе перед убивством переслідували представники Міністерства внутрішніх справ. Для цього слід нарешті допитати цілком конкретних людей», — сказав він. За дорученням «Репортерів без кордонів» наступного тижня у Швейцарії буде проведено ще одну експертизу так званого «таращанського тіла».

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Беато Анжеліко (1387–1455 рр.)

Поклоніння волхвів

(Флоренція. Музей Сан-Марко. Фра Беато Анжеліко).

ЖАХ!

Смертельний холод

Люди продовжують гинути від холоду. За дев'ять січневих днів у Харкові зареєстровано шість смертельних випадків від переохолодження.

До того ж, як кажуть медики, цього року почастішали випадки загибелі людей від холоду у власних будинках. До міських моргів доставлено тіла трьох жінок, що замерзли у своїх квартирах. Від переохолодження померла й п'ятимісячна дитина. Можливо, не цілком благополучні батьки просто кинули малюка. Нині розслідування цього безпрецедентного випадку ведуть правоохоронні органи, **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.**

У КОМІТЕТАХ ВР

Доки грім не вдарить

13 січня, у другій половині дня, у Верховній Раді України відбудуться парламентські слухання про дотримання вимог природоохоронного законодавства. До участі в них запрошено представників органів державної влади, місцевого самоврядування, наукових установ та громадських організацій.

Комітет із питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендував парламенту схвалити за підсумками слухань проект постанови Верховної Ради про заходи Кабінету Міністрів України стосовно виконання законодавства про мінімізацію збитків від руйнівної дії паводків і повеней, захист населених пунктів, народногосподарських об'єктів і земель від шкідливої дії вод. Цей документ розглядатимуть на дні уряду в парламенті 14 січня.

На засіданні комітету народні депутати зазначали, що щорічні соціально-економічні збитки від катастрофічних паводків, повеней та підтоплень територій становлять понад 220 млн. гривень, а екологічні — майже 77 млн. гривень. Тому потрібна цілісна система заходів правового, економічного та організаційного характеру. Кабінету Міністрів запропоновано впродовж цього року розробити проекти законів про екологічну (природно-техногенну) безпеку, а до 2004-го — Кодекс цивільного захисту населення та пропозиції стосовно створення Загальнодержавного фонду природно-техногенної безпеки, Програму комплексного протипаводкового захисту в басейні річки Тиса. Місцевим органам виконавчої влади, вважають народні депутати, слід передбачити в місцевих бюджетах кошти на реалізацію регіональних програм із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

■ На IV Всеукраїнському конкурсі хорових колективів імені М. Леонтовича першу премію здобув хор Криворізького музичного училища «Відродження».

Цей творчий колектив успішно виступав у Великій Британії, Німеччині, Чехії, Нідерландах.

І от до численних престижних нагород, у тому числі звання лауреата Всеукраїнського конкурсу імені Січинского, гран-прі конкурсу імені Супруна, додалася нова, **повідомляє наш власний кореспондент Ванда ЛАРІНА.**

■ Столітній ювілей відзначив Григорій Городиський із Чернігова. Як пояснив ветеран, секрет його довголіття — багаторічна праця на Придесенні землевпорядником. Він багато ходив на свіжому повітрі, до того ж не курив, не зловживав спиртним, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

■ Більш як 30 тис. гектарів озимих знищили безсніжні морози у степовому Криму. В міністерстві АПК автономії стверджують, що грунти промерзли на півметра. Найбільше постраждав Роздольненський район, де вже загинула майже половина озимих. У Первомайському і Сакському районах — майже 10 відсотків, у Красноперекопському — п`ята частина. Основний удар холодів припав на посіви озимого ячменю. Синоптики замість сприятливих для пересіву лютневих «вікон» обіцяють нові морози без снігу, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор ХОМЕНКО.**

АКТУАЛЬНО

Новий рік. Політ нормальний

У 2003 році триватимуть реконструкція міжнародного аеропорту «Донецьк» та оновлення фондів державної авіакомпанії «Донбас—Східні авіалінії України». Передбачається, що в першому кварталі буде завершено зовнішнє облицювання будівлі аеровокзалу і розпочато внутрішнє облаштування. Реконструкцію заплановано провести протягом двох років у два етапи: на першому витрати становитимуть 14,4 мільйона гривень, на другому — 13,6 мільйона. Керівництво авіакомпанії пропонує запровадити цільовий збір: отримані кошти витрачати на оновлення аеропорту.

2,8 мільйона гривень заплановано вкласти у забезпечення експлуатаційної готовності аеродрому до приймання і відправки повітряних суден, ще 1,8 мільйона — у заміну радіомаячної системи посадки, понад 1 мільйон — в оновлення протипожежної техніки та спецтранспорту. Як повідомила прес-служба Донецької обласної ради, авіакомпанія клопотатиме про звільнення від плати за землю. Заощаджені кошти також спрямовуватимуть на реконструкцію аеровокзалу та злітно-посадкової смуги, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

САМОВРЯДУВАННЯ

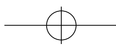
Лічильники швидко окупляться

Луганська влада виділила 100 тис. грн. для оснащення в цьому році лічильниками тепла бюджетних закладів міста. Як **передає УНІАН,** встановлення у бюджетних закладах лічильників тепла почалося в 2002 році.

За даними відділу цін, тарифів та енергоресурсів управління економіки Луганської міської ради, 159,8 тис. грн. спрямованих на це бюджетних коштів дали економічний ефект на суму 326 тис. грн. Лічильниками тепла було обладнано сім шкіл, три лікарні, дві поліклініки. Зокрема, в середній школі № 57 лічильники окупилися за місяць, а в міській лікарні № 1 та поліклініці № 12 — за півмісяця.

СЬОГОДНІ ЧИТАЙТЕ:

Згідно з висновками держкомісії, причиною зіткнення в Ірані українського Ан-140 з горою стало значне відхилення літака від установленої схеми заходу на посадку

СУСПІЛЬСТВО

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

Життєдайна вода

Двадцята в Джанкойському районі глибока свердловина напоїла джерельною водою селище Азовське. У цьому місцевим жителям і владі допомогли народні депутати України.

Русло Північно-Кримського каналу експлуатується вже сорок років. За цей час піднявся рівень грунтових вод та солончаків, що загострило проблему нестачі питної води в степовому Криму. Стомившись оббивати пороги сімферопольських кабінетів, мешканці Присивашшя звернулися по допомогу до народних депутатів, завдяки зусиллям яких в торішній держбюджет автономії було закладено майже 800 тисяч гривень. Цього року народні обранці пообіцяли кримчанам забезпечити в бюджеті автономії передбачені окремим рядком гроші для фінансування з'єднання глибоких свердловин із водогонами, обладнання їх насосами й водонапірними баштами.

Завдяки депутатській турботі енергійно почато й ліквідацію масштабної аварійної ситуації на 162-му кілометрі каналу, яка склалася днями через просідання бетону на дамбі. Рескомітет з водного господарства автономії вчасно надав потрібні автотранспорт і землерийну техніку, а Кабмін України знайшов у держбюджеті понад мільйон гривень для ліквідації аварійної ситуації і укріплення русла каналу.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

«Дім на Михайлівській, з якого видно весь світ»

Так називається книга, яку вчора презентували в Міністерстві закордонних справ України. Як зазначив Міністр закордонних справ Анатолій Зленко: «Це, по суті, перша спроба ознайомити широкий загал з історією становлення й сучасною роботою МЗС України. Не менш важливо, що це видання — перша зведена фотохроніка вітчизняної зовнішньополітичної служби. Переважна більшість розміщених у ній фотографій публікується вперше... Готуючи книгу, ми прагнули продемонструвати, що вітчизняна дипломатія має свої традиції, свою історію».

Автор книги — Василь Пилип'юк, заслужений діяч мистецтв України, лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка. У книзі вміщено його фотороботи, а також фотокопії документів, які так чи інакше стосуються зовнішньої політики України, починаючи з 1917 року. Саме тоді було створено генеральне секретарство міжнародної політики УНР. Одне слово, книга — своєрідна фотохроніка історії становлення нашої дипломатії. А про майстерність автора фоторобіт Анатолій Зленко сказав так: «Часом мені видається, що Пилип'юк є членом моєї дипломатичної команди».

ФОТОФАКТ

У Львові в дні шкільних канікул проходив фестиваль вертепів.

На знімку: діти в костюмах біблійних героїв на одній із вулиць міста.

Фото УНІАН.

НЕГОДА

Їздити важко, а літати неможливо

Сильні снігопади в багатьох регіонах змусили мобілізуватися не тільки комунальні служби. Протягом двох днів корпорація «Київавтодор» висипала на вулиці столиці 3,8 тис. тонн солі, 980 тонн суміші солі й піску й 65 тонн дрібного щебеню. А близько 19 тисяч осіб і 4 тисячі одиниць техніки вийшли на розчищення автомобільних трас країни від заносів. Руку допомоги комунальникам протягнули в МНС. Шість аварійно-рятувальних загонів цього міністерства зі своєю потужною інженерною технікою працюють на дорогах і вулицях Закарпаття, Кіровоградської, Київської, Волинської, Харківської та Вінницької областей.

Негода спричинила чимало ДТП. Є й з тяжкими наслідками. На трасі Дніпропетровськ—Запоріжжя, поблизу райцентру Федорівка, зіштовхнулися два пасажирські «Ікаруси». На слизькій дорозі водій одного з них не впорався з керуванням. На великій швидкості автобус зіштовхнувся із зустрічним «Ікарусом» і звалився в кювет. На місці загинули студент, громадянин Катару, й двадцятирічна жителька Дніпропетровська. Ще одна молода жінка померла в реанімації.

Через морози почастішали пожежі. Так, позавчора в Києві їх сталося 14. Загинула одна особа.

Небесна канцелярія внесла корективи в роботу аеропортів. Тимчасово їх закрито у Вінниці, Кіровограді, Хмельницькому, Полтаві, Кривому Розі, Сумах, Херсоні й Миколаєві.

Іван ЛАЗНЮК.

«Нова Україна» згадує

Сьогодні відбудуться урочисті збори членів народно-демократичного об'єднання «Нова Україна». І присвячені вони знаменній даті — 11 років тому була заснована громадська організація з промовистою назвою «Нова Україна».

Батьки-засновники об'єднання — тодішні народні обранці Олександр Ємець, Володимир Філенко, Леонід Кучма, Ігор Юхновський, Віктор Пинзеник, Василь Євтухов, Володимир Гриньов, тодішній віце-прем'єр-міністр з питань економічної реформи Володимир Ланові та інші знані в нашій державі люди.

Нова громадська організація декларувала свою прихильність до економічних і політичних реформ. Насамперед ліберального напряму. Відтак під її парасолею почали збиратися політичні партії, в яких ще не було достатньо сил, аби мати вплив на політичній арені України. Серед них варто згадати обидві соціал-демократичні партії, конституційних демократів. Поступово в об'єднання почали приходити і підприємці.

Того самого 1992 року «новоукраїнці» добилися першого успіху. Тодішній глава держави Леонід Кравчук у жовтні запропонував генеральному директору «Південмашу» Леоніду Кучмі сформувати новий уряд. До його складу увійшло чимало членів «Нової України». Серед них віце-прем'єрами стали Ігор Юхновський та Віктор Пинзеник. Проте перший похід у владу виявився не вельми вдалим — у 1993 році відбулася чергова зміна уряду, а на парламентських виборах чимало «новоукраїнців» зазнали поразки. До того ж тодішній лідер об'єднання Володимир Гриньов прагнув перетворити громадську організацію на партію, що, безперечно, послабило позицію членів об'єднання.

Друге дихання в «новоукраїнців» відкрилося після перемоги Леоніда Кучми на президентських виборах 1994 року. Багато хто з них увійшов до команди нового глави держави і обійняв високі посади. Напевне, варто згадати одного з ідеологів організації, на жаль, покійного, Олександра Розумкова.

Власне, «новоукраїнці» і розпочали об'єднавчі процеси на політичній арені. Партія демократичного відродження України та Трудовий Конгрес України, які були колективними членами об'єднання, в 1995 році злилися в Народно-демократичну партію. Отож «Нова Україна», головою якої було обрано Євгена Кушнарьова, перетворилася на народно-демократичне об'єднання, що ввійшло колективним членом до НДП.

Сьогодні є що згадати «новоукраїнцям». Вони вписали у новітню історію Української держави свою сторінку.

Володимир КОРОЛЮК.

В Одесі переборщили

Голова Антимонопольного комітету України (АМКУ) Олексій Костусєв за дорученням Прем'єр-міністра надіслав одеському міському голові офіційний запит щодо надання повної інформації про підстави, причини та обставини, які спричинили рішення про різке підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Комітет рекомендував одеській владі розв'язувати комунальні проблеми міста не підвищенням тарифів, які спустошують гаманці людей, а завдяки ефективнішому використанню внутрішніх резервів комунальних служб. Треба нарешті запровадити жорсткіший контроль за роботою комунальників, котрі недбало ставляться до ресурсозбереження. На часі — спростити порядок встановлення індивідуальних лічильників, провести належний ремонт, регулювання сантехнічного обладнання тощо.

В АМКУ переконані, що влада Одеси стала на хибний шлях розв'язання проблеми.

— Латати дірки безгосподарності коштом одеситів невиправдано і соціально, і економічно, — каже Олексій Костусєв. — Наші перевірки і досвід інших регіонів свідчать, що завдяки найелементарнішим заходам зі збереження ресурсів комунальники можуть скоротити свої втрати щонайменше на 30 відсотків. Наприклад, у Черкасах після ремонту труб і сантехніки споживання води на одного мешканця скоротилося з 17,7 м³ до 8,5 м³, тобто більш як удвічі...

Олег ЗУБЧИК,
провідний спеціаліст прес-служби АМКУ.

Фото УНІАН.

СПОРТ

Найбільший у Європі турнір

Як повідомляє з Харкова наш кореспондент Микола КОСИЙ, у місцевому палаці спорту «Ювілейний» розпочався третій, завершальний етап «Турніру 1000 команд» на кубок ФК «Металіст». Це найбільші в Європі регіональні дитячі змагання. А їх ініціатор — народний депутат України, почесний президент ФК «Металіст» Олександр Фельдман.

Переможці другого етапу вже отримали в подарунок від благодійного фонду АВЕК фірмові футбольні м'ячі та комплекти форми. Турнір завершиться завтра.

Наш суперник — третя команда світу

Федерація футболу України остаточно вирішила питання про нашого суперника на заплановані ФІФА дати — 11 та 12 лютого нинішнього року. На адресу національної федерації надійшов факс із турецької федерації футболу, в якому йдеться про згоду національної і молодіжної збірних цієї країни провести у зазначені терміни товариські зустрічі з молодіжною та національною збірними командами України відповідно. Турецька сторона погодилася прийняти матч національних збірних у місті Ізмірі, а «молодіжки» поміряються силами в Манісі, що неподалік Ізміра, **повідомив Комітет ФФУ зі зв'язків із громадськістю та ЗМІ.**

«Шахтар» почав з перемоги

Чемпіон України проводить збір в ОАЕ. Там «Шахтар» провів першу товариську зустріч. І здобув перемогу над ташкентським «Пахтакором» — 3:2. Голи: Бєлік, 9, Брандау, 82, Тимощук, 88 — Крохмаль, 43, Кападзе, 81.

В. Б.

Поправка

У Законі України «Про Державний бюджет України на 2003 рік» («Голос України», 10 січня 2003 року, № 4(3004)) через технічні причини вкралася помилка. У статті 65, починаючи з п'ятого абзацу, слід читати так:

Пенсійний фонд України — 1,83 відсотка від передбачених доходів;

Фонд соціального страхування України з тимчасової втрати працездатності — 4,2 відсотка від передбачених доходів;

Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття — 14,9 відсотка від передбачених доходів;

Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України — 4,9 відсотка від передбачених доходів.

Далі — за текстом.

А ЯК У НИХ

Мен і Чжень,

Про китайську сім'ю мені, людині, котра прожила в цій країні загалом майже п'ять з половиною років, хотілося написати давно. Але обмежуватися сухими цифрами офіційної статистики або «принадами» нового закону про шлюб, що набув чинності у квітні 2002 року, здавалося скучним. Самі «пересічні» китайці, незважаючи на безумовно проникаючу в усі сфери відкритість, все-таки досить неохоче розповідають про особисте (про успіхи Батьківщини — завжди, будь ласка), найчастіше соромлячися все ще нижчого порівняно з іншими, і навіть не дуже розвиненими країнами, рівня життя. Але декого зі своїх знайомих представників так званого середньозаможного прошарку суспільства все-таки вдалося розговорити.

Мен Ху — 32 роки, його дружині Чжень Вей — 27. Він — співробітник однієї з іноземних компаній, вона працює у відділі кадрів китайського підприємства. Одружена ця пара всього рік і за китайськими мірками вважається молодою. Крім того, що в КНР офіційно дозволяється брати шлюб у 20 років дівчатам і в 22 — юнакам, на шляху до сімейного щастя нездоланною перешкодою стоїть ще й вуз. Можливо, небагатьом відомо, що китайським студентам, аспірантам і докторантам забороняється одружуватися (не кажучи вже про обзаведення галасливими немовлятами в гуртожитках) під страхом довічного вигнання зі стін храму науки без права відновлення. І мало хто в сьогоднішньому прагматичному Китаї готовий поступитися професійними перспективами заради досить-таки примарного щастя. Цікаво й те, що деякі фірми встановлюють свій віковий ценз для співробітників, котрі бажають обтяжити себе домашніми клопотами (де 26 років, а де й більше), доволі щедро заохочуючи слухняних грошовими преміями. Отже, встигнемо ще, вважає нинішня китайська молодь і активно робить кар'єру, кує добробут.

У наших героїв усе гаразд: обидва успішно закінчили інститути, мають непоганий заробіток — трохи більш як 3 тисячі (370 доларів) юанів одержує у своєму СП Мен і близько 2 тисяч юанів (250 доларів) приносить додому його дружина. Тут доречно навести дані проведеного недавно китайськими журналістами опитування. Більшість респондентів серед іншого стверджують, що «оптимальним» співвідношенням, яке характеризує «стабільні стосунки» в сім'ї, має бути співвідношення 2:1, тобто чоловік має заробляти вдвічі більше за свою половину. Втім, сам факт опитування і роль у ньому ЗМІ піддавалися різкій критиці з боку професійних соціологів і психологів...

Повернімося, проте, до Мена і Чжень. Із сімейного гаманця (котрий, до речі, зберігається в чоловіка, тому що його дружина не надто полюбляє вести бухгалтерію) до 100 юанів (десь 12 доларів) на місяць йдуть на оплату комунальних послуг, на харчування витрачається в середньому близько 600 юанів (80 доларів). Це подружжя вважає за краще харчуватися вдома, хоча чимало китайців полюбляють посидіти сім'єю десь у недорогому ресторанчику. До речі, їжу готує переважно Мен, бо йому це просто подобається. У багатьох китайських сім'ях це робить господиня, але в Піднебесній кухня аж ніяк не є обов'язком жінки. Дуже і дуже часто задоволення порадувати домашніх смачними стравами добровільно беруть на себе, причому як щоденну справу, чоловіки. Зате Мен терпіти не може прання, тому це робить тільки дружина. Щоправда, виполіскувати в ополонці в неї немає потреби: вдома — сучасна пральна машина. Є сучасний великий телевізор, музичний центр, мікрохвильова піч і все, що робить побут менш обтяжливим.

Це досить затишне гніздечко (знову-таки за китайськими мірками, які дещо не збігаються з нашими) сім'я «звила» у власній квартирі. Її Мен дешево — всього за 125 тисяч юанів (15 тисяч доларів) — придбав у чоловіка сестри, котрий, будучи досить успішним бізнесменом, збудував собі більші порівняно з 55 кв. м апартаменти. Насправді 15 тисяч доларів для Пекіна, де один кв. метр житла коштує в середньому 1000 доларів, справді «смішна» сума. Отже, з родичем пощастило. І до роботи, за пекінськими масштабами, діставатися недовго: лише хвилин п'ятдесят на велосипеді. Раніше Мен їздив до офісу мотороллером, але молода дружина помітила появу зайвих кілограмів на тілі коханого і пересадила його на спортивніший вид транспорту, до того ж звичніший для місцевих жителів, та й економніший. Сама Чжень раніше теж їздила велосипедом (щоправда, тільки до метро), проте, дізнавшися, що вагітна, стала користуватися автобусом. Нині Чжень на 5-му місяці і ретельно стежить за своїм здоров'ям. Збирається повернутися на роботу за півроку після того, як побуде з немовлям і передасть його доглядати батькам чоловіка, інакше втратить місце в конторі. Мен, як і переважна більшість китайських чоловіків, мріє про сина і зізнався, що якщо дозволять кошти, то не проти в майбутньому завести й другу дитину.

Що, втім, для Китаю, в якому з кінця 70-х років минулого століття неухильно виконується принцип «одна сім'я — одна дитина», досить і досить непросто. Та й у який ще спосіб найнаселеніша країна планети зможе виконати дану цій планеті обіцянку утримати до 2010 року кількість населення, причому лише в материковому Китаї, виключаючи Гонконг, Макао і Тайвань, у межах 1 мільярда 200 мільйонів осіб? Сьогодні для цього дедалі більше використовують матеріальні стимули для слухняних, а на неслухняних чекає непосильний фінансовий тягар. Не розповідатимемо у невеликій статті про радикальніші заходи боротьби з небажаною вагітністю. Заради справедливості варто зазначити, що сьогоднішні китайці й самі дедалі частіше обирають віддати небідного життя, аніж «утирання сопливих носів». І що багатше суспільство, то сильніше простежується така тенденція. Наприклад, результати опитування, проведеного в одному з найбагатших міст Китаю Шанхаї, показали, що 12,4% сімей узагалі не збираються залишати після себе потомство. Приблизно така само картина спостерігається і в інших великих містах КНР. А щодо помітної переваги хлопчиків над дівчатками, то вже сьогодні склалася величезна диспропорція: чоловіків у країні на 50 мільйонів більше, ніж жінок, отже, люблячі матусі «подбали» про те, щоб залишити багатьох своїх чад без супутниці життя. Аби не повторювати помилок минулого, коли вагітна жінка, дізнавшися, що в неї народиться дівчинка, всіма силами намагалася позбутися небажаного потомства, сьогодні в Китаї кримінально карається розкриття таємниці статі майбутньої дитини лікарями. Отже, Мен і Чжень зможуть дізнатися про стать майбутньої дитини тільки в щасливий день появи немовляти на світ.

І кілька слів про те, з чого варто було б почати історію про китайську сім'ю, — про весілля. В моїх знайомих воно було досить скромно, як на

Як дідові Василеві руку по–новому «поставили»

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

Наскільки різні люди, настільки й різне для кожного поняття щастя. Хоча для когось раніше, а для когось, слава Богу, пізніше поняття щастя зводиться до одного — здоров'я.

У медичного світила — старенької професорки з далекого тилового Ульянівського госпіталю — про щастя було своє уявлення. Йшлося про пацієнта — дев'ятнадцятирічного солдата, якому вщент роздробило лікоть правої руки. Тож професорка фактично «складала» її за гуманним принципом: після того, як шматочки кривавого місива, що донедавна були рукою, зростуться, юнак зможе піднести до рота ложку. На інше кінцівка не годилася.

Але щастя — мати можливість піднести до рота ложку —було нещастям для селянського сина Василя Сугака. А косити, а рубати дрова, а поратись на землі, по господарству!.. Навіщо їсти, коли не можеш повноцінно господарювати. Ти нікому не потрібен. Це — катастрофа, жах... Нехай би краще були вбили...

Про ці думки, які роїлися у голові молодого хлопця, лікарка не знала. Вона професіонально виконала свою гуманну місію.

...Той бій на Сулі, неподалік рідного дому, був останній для рядового розвідроти Василя Сугака. У 1944-му він повернувся до рідного села вже інвалідом. Сповнений сил, молодечого запалу, юнак правою рукою міг лише їсти. Господарювати — зась.

І треба було такому статися, що за рік після операції, рятуючи маму, яка мало не втрапила під поїзд, Василь сам зірвався з того потяга і поламав у лікті праву руку. Де тонко, там і рветься.

Хірург з Чупахівської лікарні спочатку подумав, що юнак марить. Хлопець весь час торочив: «Годувальниця... не та, якою можна їсти, ... а та, якою можна робити... на землі, ... по-господарству».

...По-новому руку Василеві «поставили» так, що до рота вона вже не діставала, зате нею він міг уже косити, рубати дрова, одне слово — гос-по-да-рю-ва-ти! Що ще справжньому чоловікові треба? А їсти він навчився лівою.

Ось така історія трапилася із Василем Савелійовичем Сугаком із села Будного Охтирського району на Сумщині.

Леонід БРОВЧЕНКО.

На знімку: господар Василь Сугак.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Ліфти подають SOS

АКТУАЛЬНО

Що не кажіть, а рахувати сходинки — справа на любителя. Тому мешканцям багатоповерхівок не раз доводилось нервуватися через несправність ліфта. Більшість уже сприймає це надбання цивілізації як належне.

Нині в Івано-Франківську налічується майже 500 цих транспортних засобів. Технічний стан більшості з них незадовільний. Це підтвердила перевірка, проведена інспекторами Держнаглядохоронпраці. Її результатом стало зупинення роботи 14 ліфтів і виявлення 48 порушень.

Здавалося, організації, які відповідають за технічне обслуговування машин, мали б відреагувати відразу, а це ремонтно-будівельне управління «Прикарпатліфт» та колективне підприємство «Івано-Франківськліфт». Та братися до роботи вони не поспішають, бо коштів ледве вистачає на поточний ремонт. Його оплачують житлово-експлуатаційні організації. На це щомісяця із квартплати відраховується п'ять копійок з кожного квадратного метра площі. Однак ЖЕО заборгували ліфтовикам мало не 500 тисяч гривень. Ті, в свою чергу, не мають за що купити комплектувальні, запасні частини, не кажучи вже про заробітну плату співробітникам. Капітальний ремонт ліфтів фінансується з міського бюджету. Так, 2001 року на ці витрати передбачалося 400 тисяч гривень. При цьому капремонт однієї машини стає у 60—70 тисяч. (До речі, стільки само коштує встановлення нового підйомного пристрою). Щоправда, його вже не робили щонайменше п'ять років. А тим часом кількість ліфтів, які відпрацювали визначений термін — 25 років, помітно зростає. Нині їх у обласному центрі 29, найближчим часом цифра збільшиться удвічі.

Наталія АНДРУСЕЧКО.

Івано-Франківськ.

А «Пресвята Покрова» — у сніговому морі

Понад 600 школярів зі східних областей України провели різдвяні канікули на Львівщині.

Різдво у Львові — не просто свято, а насичена мистецько-просвітницька акція, адресована передусім дітям. Традиція саме таких різдвяних канікул зародилася ще в перші роки національного відродження, а нині стала ненав'язливою «політикою» добра і любові.

Дитячі вертепи виступають біля шопки з малим Ісусиком, що встановлена поряд із Ратушею. 10—12 січня триватиме обласний фестиваль дитячої творчості «Різдвяні канікули». Особливою прикметою цьогорічних свят стала козацька чайка «Пресвята Покрова», котра після десяти років плавання водними просторами світу прибула до Львова і «причалила» до театру опери і балету. На її борту залюбки фотографуються діти й дорослі. А гоподарі козацької чайки демонструють відеофільм про свої пригоди, показують здобуті в походах трофеї. Човен, що пройшов уже 20 тисяч морських миль, потребує ремонту. Тож дитячі й молодіжні колективи, котрі колядують біля «Пресвятої Покрови», мають намір передати частину зібраних коштів на добру справу.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Безробітних меншає

Рівень безробіття у Кривому Розі скоротився до 2,6 відсотка. Майже 34 тисячі криворіжців скористалися торік послугами служби зайнятості.

Нині робочі місця всіх районних центрів служби оснащено комп'ютерами, що забезпечує оперативне і всебічне інформування клієнтів про наявність вакансій на підприємствах і в установах міста. А запровадження єдиної технології обслуговування незайнятого населення дає змогу враховувати індивідуальні особливості кожного.

Ванда ЛАРІНА.

Кривий Ріг.

ПЕРСПЕКТИВА

Море зерна попливе морем

Перші дні нового року стали стартом будівництва в Керченському морському торговому порту потужного комплексу з перевантаження і зберігання зернових вантажів. Плановано, що оснащений сучасним устаткуванням зернокомплекс значно збільшить пропускну спроможність порту.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

китайська сім'я

Фото АП.

нинішні часи та звичаї: в ресторані зібралися лише найближчі родичі, котрі подарували молодятам гроші (його батьки і старша сестра — по 10 тис. юанів, старший брат-бізнесмен — 30 тисяч, старший брат нареченої — 65 тисяч, а її батьки поки що чекають на прибуток від вкладень у цінні папери). Весь весільний бенкет коштував усього 2,5 тисячі юанів (300 доларів). Деякі «нові китайці», не вагаючись, витрачають на торжества на заздрість усій окрузі й «ворогам» десятки тисяч доларів. Не робили герої нашої розповіді і надзвичайно популярних останнім часом весільних фотографій. Процедура фотографування виконується в спеціалізованому фотоательє, триває майже цілий день і обходиться бажаючим увічнити себе в наборі чудових строїв і в розкішних авто в кілька втрачених кілограмів власної ваги та від 400 до 1000 доларів. До того ж, як і всюди, пишність церемонії і сума затрачених коштів навряд чи гарантують сімейній парі вічного «шуан сі» — подвійного щастя. Адже статистика стверджує, що торік священними узами шлюбу зв'язали себе 8,48 млн. пар, тоді як у 1999-му їх було 8,85 млн., а ще в 1990-му — 9,51 млн. Тим часом у 1990-му розпалися 0,8 млн. шлюбів, а в 1999-му таких було уже 12 мільйонів.

...У вихідні Мен і Чжень обов'язково йдуть у гості до батьків — до кожних по черзі. Традиція поваги до старших, попри всю «вестернізацію» країни, все ще залишається однією з підвалин китайського суспільства.

Ольга ТАНАСІЙЧУК, власкор Укрінформу в Пекіні (спеціально для «ГУ»).

ОСОБИСТІСТЬ

Свято життя від Агати Крісті

Головною рисою її характеру була неймовірна сором'язливість. Негативною якістю — обжерливість. Основним заняттям — подорожі й переїзди. Та прославилася вона, звісно, своїми численними вбивствами... 12 січня 1976 року вісімдесятишестирічна Агата Крісті пішла з життя і залишила нам 68 своїх романів, більше сотні оповідань і 17 п'єс.

З раннього дитинства і до глибокої старості Агаті снилась одна й та сама людина, якої вона в житті ніколи не бачила. Про себе вона називала її Людина-вбивця. «Міс Агаті сьогодні знову снилася її Людина з пістолетом», — повідомляла за сніданком няня Ненні. Звідки вона взялася? Адже атмосфера, в якій Агата Мері Кларісса Міллер зростала, була буквально просякнута любов'ю. І, як згадувала потім Агата Крісті, в її дитинстві не було жодної невиконаної обіцянки. Коли їй подарували йоркширського тер'єра Тоні, Агата поглянула на пухнасте цуценя і... втекла. Зачинившись у туалеті, вона притискала долоньки до розпашілих щічок і шепотіла, як заклинання: «У мене є собака. Справжній живий собака. Мій собака». Уже в п'ять років вона добре усвідомлювала, що гарні англійські дівчатка ховають свої сильні емоції від сторонніх очей. Тільки ще не розуміла, де саме вони їх ховають, і тому туалет видався їй самим підходящим місцем.

Дитинство закінчилося, коли раптово помер батько. Смерть чоловіка потрясла і зовсім змінила її матір. До того ж їх просто захльоснули фінансові проблеми, а тим часом наближався вік, коли юну дівчину треба було виводити у світ. Лікар настійливо радив їм змінити обстановку й клімат. Мати й дочка поїхали до Єгипту: життя в колоніях було дешевше, і свій перший «сезон» у світі Агата провела в Каїрі. Вона почувалася відвідувачкою величезного магазину, яка прийшла до нього, зовсім не уявляючи, що ж треба купити, та щось-таки потрібно вибрати. І, нарешті, 12 жовтня 1912 року Агата зустріла своє кохання. Арчибальд Крісті вже за тиждень після їхнього знайомства прийшов просити її руки. У претендента не було нічого, крім бажання вступити до Королівських повітряних сил, які ще тільки формувалися. Наречений став пілотом і був мобілізований на першу світову. Одержавши відпустку в грудні 1915 року, він обвінчався з Агатою.

Щоб розвіяти важкі думки, Агата зайнялася фармакологією. Пройшла практику в аптеці, де старий аптекар мав репутацію кращого знавця отрут. «Чи знаєте ви, міс Міллер, що це? — запитав він і, не дочекавшись відповіді, пояснив: «Це кураре — мій кращий друг. Я з ним не розлучаюся. Так я почуваюся сильнішим!» Так отрути й маловідомі властивості хімікатів стали для неї спочатку чимось цілком буденним, а потім одним із постійних мотивів її творів.

Якось вони з сестрою обговорювали детективне оповідання. Агата дозволила собі розкритикувати автора, на що її старша сестра-драматург зазначила: «Але ти й так не зумієш!»... Образ Пуаро народився в уяві письменниці зовсім випадково. Вона вже продумала свою першу сюжетну канву, коли зрозуміла, що для встановлення істини їй потрібен детектив. І тут письменниця-початківець його побачила — маленький міцної статури чоловічок з величезними вусами, який весь час щось доладовує. А ось міс Марпл була списана Крісті з бабусі, яку вона дуже любила.

Отже, перша книжка Крісті мала успіх, і грошовий також: було куплено будинок за містом. Арчи проводив тиждень у Лондоні і приїздив лише на уїк-енди. Та одного разу, в день народження їхньої дочки, сказав дружині, що кохає іншу. Тоді їй знову, як у дитинстві, раптом приснилася Людина з пістолетом. У розпачі письменниця пішла з дому і таємничо зникла. Приблизно через тиждень Крісті знайшлася — вона жила під іншим ім'ям. Її лікували гіпнозом, виводячи з тяжкої кризи. А влітку 1928 року було офіційно оголошено про розлучення, але вона вже знала, що робити з емоціями, коли не можна, щоб їх бачили оточуючі. Вона придумувала романи і насичувала їх зрадами, пристрастями й болем. Розбагатівши, вона купувала будинки й маєтки, міняла квартири і дуже багато подорожувала. Друге заміжжя принесло спокій і благополуччя. Агата Крісті знову стала щасливою: «Один з найбільших секретів існування — уміти насолоджуватися даром життя, який тобі дано». Всотавши в дитинстві щастя як норму існування, вона знову повернулася до цього стану душі, залишивши вбивства й страждання літературі. Ось лише дивна Людина-вбивця все-таки іноді лякала її ночами. Але, можливо, якби не вона, Агата Крісті не змогла б так майстерно налякати весь світ?..

Підготувала Яна СТАДІЛЬНА.

ПОГОДА

У найближчі дві доби в Україні очікуються складні погодні умови: сильні снігопади (у південних областях сніг переходитиме в дощ), ожеледь, налипання мокрого снігу, хуртовини, пориви вітру 15—22 м/с, на дорогах ожеледиця, снігові замети. Температура вночі становитиме 10—15 градусів, місцями, крім півдня, —до 21 градуса морозу, вдень — 5—10 градусів морозу, у південних областях — від 3 градусів морозу до 2 градусів тепла; у Криму вночі — близько 0, вдень — 5—10 градусів тепла.

13 січня у південно-східній частині України йтиме сніг. 13 січня в Україні, 14 січня на сході України утримається холодна погода, 14 січня на заході морози послабшають.

Фото УНІАН.

Голос України

СУСПІЛЬСТВО

Дещо про секрети людської та атомної енергії

100 років тому народився І. Курчатов

Південна околиця Києва. Тут, у мальовничому куточку Голосіївського лісу, на Багриновій горі, розкинулися корпуси ядерно-фізичних установок та лабораторій Інституту ядерних досліджень НАН України. Один з них — будівля дослідницького ядерного реактора ВВР-М, на фасаді бронзова дошка з викарбуваним написом: «З радістю ознайомився з циклотроном та реактором. Щиро бажаю колективу Інституту подальших великих успіхів. І. В. Курчатов. 29.01.1960 р.». Такий запис у Книзі почесних гостей інституту видатний вчений зробив після огляду тоді ще новенького реактора. Дослідницький реактор ВВР-М, дітище І. Курчатова, мав стати однією з базових установок для реалізації «плану Курчатова». Він виклав його в статті «Розвиток атомної фізики на Україні» у газеті «Правда» від 7 лютого 1960 року.

Народження дослідника

... Ігор Васильович Курчатов (1903—1960рр.) —видатний вчений-фізик, талановитий організатор атомної науки і техніки, історична постать світового масштабу. А ще — керівник розробок могутньої ядерної техніки не лише військового призначення (атомна та термоядерна бомби), а й, що головне, — мирного використання атомної енергії (атомні електростанції, атомний флот, широка інфраструктура виробництва та використання радіоактивних ізотопів).

Його життя і діяльність відомі не лише фахівцям, а й широкій громадськості. А тому для нас, теперішніх його нащадків, особливо цікаво не просто ще раз переглянути сторінки його професійної діяльності, а й з вдячністю оцінити його внесок у розвиток української ядерної науки, виокремити українську сторінку в його житті та роботі.

Шлях до вершин знань для І. Курчатова розпочався на кримській землі. Тут він здобув середню та вищу освіту, розпочав пошук свого місця в науці. У 1920 р. він із золотою медалю закінчив Сімферопольську казенну гімназію і вступив на математичне відділення фізико-математичного факультету Таврійського університету. Надзвичайні здібності, наполегливість і працелюбство дали йому можливість закінчити університет достроково, вже через три роки.

Ще студентом він працює у фізичній лабораторії університету, де зароджується нахил до дослідницької діяльності. Два роки після закінчення університету шукає своє місце в науці. В цей час він виконує низку різнопланових робіт з геофізики. Одна з них, присвячена дослідженню повільних коливань середнього рівня води (сейш) в Чорному та Азовському морях, була виконана в Феодосійському гідрометеорологічному центрі.

З 1925 року Ігор Васильович Курчатов працює в Ленінградському фізико-технічному інституті, де опановує основи «школи академіка А. Йоффе», про нього говорять як про блискучого фізика-експериментатора, досліджувача діелектриків та напівпровідників. Роботи з ядерної фізики Ігор Васильович розпочав 1932 року, але їх перервала війна.

Головний ядерник країни

У липні 1941 року І. Курчатов терміново виїжджає до Криму, де разом з А. Александровим у Севастополі, а згодом і в інших портах успішно розв'язує проблему захисту військових кораблів від магнітних мін. А вже в березні 1943 року І. Курчатов очолив лабораторію № 2 АН СРСР, створену для розв'язання «уранової проблеми». Сім років потому лабораторію № 2 за пропозицією І. Курчатова перейменовують на лабораторію вимірювальних приладів АН СРСР, а 1956 року вона одержує офіційну назву — Інститут атомної енергії.

Працюючи поза межами України, І. Курчатов ніколи не поривав зв'язків з нею. Це були передусім ділові творчі контакти з українськими вченими, а також добрі товариські, навіть родинні стосунки (І. Курчатов був одружений на сестрі харків'янина К. Синельникова). Ще займаючись фізикою сегнетоелектриків (відкритих ним у 1929 році), І. Курчатов часто наїздить у Харків для консультацій з Л. Ландау та іншими теоретиками. Чим більше проблем з ядерної фізики та енергетики, тим більше контактів. Ось як про це писав сам І. Курчатов у вже згадуваній газетній статті: «На початку 30-х років мені довелося стояти біля витоків атомної фізики, що зароджувалася в Україні. На той час я часто приїжджав у молодий Фізико-технічний інститут, створений у Харкові за рішенням уряду в 1928 році, і працював тут зі своїми старими друзями К. Синельниковим, А. Вальтером і О. Лейпунським, разом з якими розпочинав свою наукову діяльність в Ленінграді під керівництвом академіка А. Йоффе. У Харкові з К. Синельниковим ми працювали над створенням високовольтних установок, що прискорюють заряджені частинки для дослідження атомного ядра. З А. Вальтером ми розробляли імпульсні й електростатичні прискорювачі для дослідження атомних ядер. На основі цих досліджень в останні роки промисловість випустила електростатичні прискорювачі, якими оснащено багато ядерних лабораторій країни. З О. Лейпунським було проведено дослідження атомних ядер за допомогою нейтронів, незадовго до цього відкритих англійцем Чадвіком». У подальшому друзі І.Курчатова стали відомими вченими, дійсними членами Академії наук України, очолювали провідні напрями розвитку української ядерної науки.

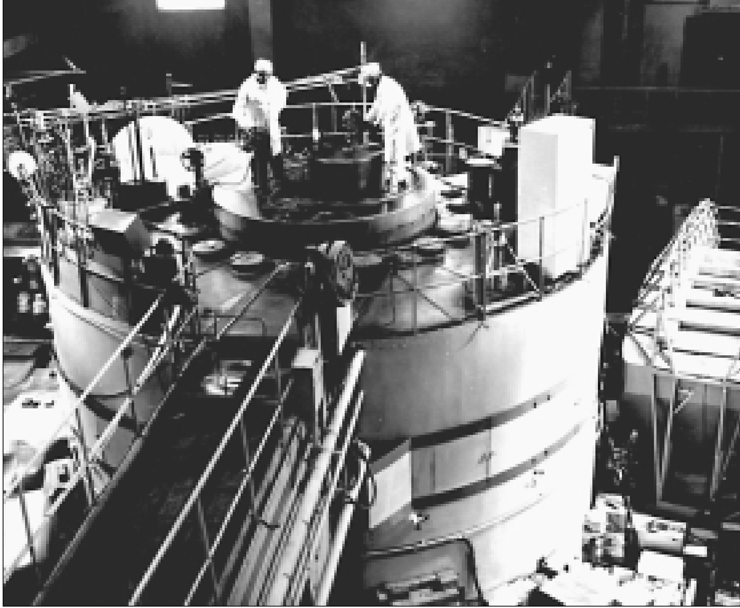
Слід зауважити, що напрями наукових досліджень з ядерної фізики в Україні здебільшого формувалися за безпосередньої участі І. Курчатова та з його ініціативи. Так, саме прискорювальна техніка, створена в Харкові за активної участі І. Курчатова, стала експериментальною базою для розвитку досліджень ядерних реакцій. Це дало змогу молодим харківським фізикам К. Синельникову, О. Лейпунському, А. Вальтеру та Г. Латишеву в жовтні 1932 р. вперше в СРСР зруйнувати ядро літію шляхом бомбардування ядра протонами, які прискорювалися в розрядній трубці високовольтного прискорювача. Далі, вже як керівник «уранової проблеми», а згодом «головний ядерник» країни з мирного використання атомної енергії, І. Курчатов започатковував нові дослідження, що виникали із практичних потреб атомної техніки. Це було завжди несподівано і виправдано для науки, діючих і створюваних ним нових інститутів, які одразу обирали передові напрями наукових досліджень. Так, ХФТІ почав роботи з фізичного матеріалознавства, розробку реакторних матеріалів у 1946 році, здійснив поворот до вивчення фізики плазми і термоядерних реакцій у 1955-му.

Завдяки І. Курчатову та його сподвижникам ядерна фізика розвивалася і в Харкові, і в Києві. Так, О. Лейпунський ще 1944 року заснував в Інституті фізики АН УРСР відділ ядерної фізики. Згодом тут було створено інші відділи ядерного профілю. Один з відділів (відділ ядерної спектроскопії) заснував член-кореспондент АН УРСР Г. Латишев — також сподвижник І. Курчатова.

Завдяки роботам Фізико-технічного інституту в Харкові та Інституту фізики АН УРСР в Києві, зазначав Ігор Васильович, у царині досліджень ядерних реакцій (при енергіях налітаючих частинок від 1 до 100 млн. електрон-вольт) Україна не мала рівних серед союзних республік країни. Це була, безумовно, і заслуга самого І. Курчатова. Ось як оцінювали, наприклад, його роль А. Вальтер та О. Ключарев, які вивчали ізотопний ефект в пружному розсіянні протонів ядрами: «Живий і неослабний інтерес та дійова допомога І. Курчатова неабияк сприяли швидкому створенню і освоєнню лінійних прискорювачів у Харкові. Йому ж ми зобов'язані вирішальною допомогою в одержанні великого набору збагачених реактивів. Нарешті, за схвалення і підтримки Ігоря Васильовича під час обробки експериментальних результатів була використана (вперше для нашого інституту) електронно-обчислювальна машина Інституту атомної енергії АН СРСР. Неабиякий інтерес до цього циклу робіт Ігор Васильович виявляв з 1955 року. Востаннє він брав участь в обговоренні нових результатів менш як за місяць до своєї передчасної кончини».

Між Харковом і Києвом

Становлення та розвиток ядерної фізики в Києві, як згадував у статті «Ігор Васильович Курчатов і київська фізика» тодішній директор Інституту фізики АН УРСР М. Пасічник, також відбувалося за активної участі І. Курчатова. Він гаряче підтримував програму створення в Києві такого ядерного центру, який мав би повний набір енергій частинок від десятимільйонної частки електронвольта (ультрахолодні нейтрони) до мільярдів електрон-вольт (важкі іони) і, можливо, повним набором прискорених частинок та багатозарядних іонів. Такий центр знімав би всі запитання про ядро, які ставить перед експериментом теоретична фізика і атомна техніка. Створення такого центру відповідало науково-технічній політиці відділу ядерної фізики, який природно виник з практичних потреб атомної техніки. Послідовна реалізація цієї програми дала змогу з часом створити в Києві Інститут ядерних досліджень НАН України. Експериментальною базою цього інституту стали дослідницький реактор ВВР-М, класичний циклотрон У-120, ізохронний циклотрон У-240, електростатичний генератор ЕГП-5 (у 1997 році на його базі запустили тандем-генератор ТПП-10 з подвоєною енергією пучка), «гарячі» камери для роботи з високоактивними зразками. Тут сформувалися і успішно працюють наукові школи академіків НАН України — М. Пасічника — з нейтронної фізики, О. Німця — з вивчення ядерних реакцій, І. Вишневського — з дослідження структури ядра, а також членів-кореспондентів НАН України Г. Латишева — з ядерної спектроскопії, В. Струтинського — з теорії атомного ядра та інших талановитих вчених.

Дослідницький ядерний реактор ВВР-14

Секрети енергії

Життєві дороги науковця, незвідані таємниці людської долі... Для І. Курчатова симптоматичним є те, що, розпочавши замолоду своє входження в науку на українській землі, він і в останні дні свого життя з притаманною йому енергією переймався проблемами розвитку саме української науки. У січні 1960 року в Харкові та Києві він активізує роботу в ХФТІ зі створення прискорювачів та досліджень керованих термоядерних реакцій. У Києві він дає згоду на запуск щойно спорудженого дослідницького ядерного реактора ВВР-М, обговорює подальші шляхи розвитку ядерної фізики і термоядерних реакцій. У владних інстанціях України він узгоджує всі питання матеріальної підтримки розробок, конструювання і проектування необхідних установок та їх будівництва. Так народжується «план Курчатова», який на багато десятиліть наперед визначив розвиток ядерної фізики та атомної енергетики в Україні. Повернувшись до Москви, І. Курчатов доповів у Держкомітеті з атомної енергії про результати поїздки в Україну, плани розвитку робіт у Харкові та Києві. Його підтримали і він починає втілювати задумане в життя.

Вже 4 лютого 1960 р. він запросив з Києва академіка Б. Патона для обговорення технології зварювання стеларатора «Україна», будівництво якого І. Курчатов намітив провести прискореними темпами в ХФТІ. Вранці 7 лютого 1960 р. він зателефонував до Києва, щоб повідомити, що намічені ним заходи з розвитку атомної науки в Україні одержали підтримку в центральних організаціях країни. А через годину після дзвінка його не стало...

Він був дивовижно діяльною людиною. Не дивно, що серце І. Курчатова зупинилося в момент, коли він, як завжди, щось планував, щось пробивав, щось створював. Він мало прожив, але ділами своїми навічно закарбував своє ім'я і на Землі, і в Космосі. Про нього пишуть книжки, йому ставлять пам'ятники, його іменем називають вулиці та площі, АЕС, селища енергетиків, навіть гори в Антарктиді, не кажучи вже про 104-й елемент періодичної таблиці. У Москві діє Російський науковий центр «Курчатовський інститут», створений на базі лабораторії, які започаткував І. Курчатов, запроваджено медаль та премію його імені за видатні досягнення в галузі ядерної фізики. Серед космічних об'єктів, названих іменем І. Курчатова, — кратер на Місяці, а також одна із малих планет (астероїд № 2352), відкрита українськими астрономами.

А найкращим земним пам'ятником І. Курчатову на українській землі є матеріалізація його ідей та задумів в атомних електростанціях, у монументальних спорудах ядерно-фізичних установок, що споруджені з його ініціативи для розвитку ядерних досліджень в наукових центрах України.

Іван ВИШНЕВСЬКИЙ,
академік НАН України;
Петро ВОРОНА,
кандидат фізико-математичних наук.

АКЦІЇ

Щоб гривню почали шанувати

Зробити ім'я національний грошовій одиниці вирішили учасники Міжнародної акції популяризації та підтримки гривні. Вони переконані: українська валюта як частина нашої багатовікової культури стане тією «торговою маркою», яка створить позитивний імідж України.

Організатори акції збираються звернутися до авторитетних міжнародних структур та українських можновладців з ініціативою проголосити 2003 рік роком гривні у світі. До акції вже долучилися вітчизняні виробники. Вони виготовляють гривні, гривеники і гривеньки з шоколаду, металу та паперу.

А економічно сприятимуть зміцненню українських грошей, вважає голова оргкомітету Микола Габер, надходження від продажу сувенірно-монетної продукції. Її зразки будуть представлені на численних вітчизняних та міжнародних виставках, які відбудуться в рамках акції.

Офіційним початком популяризації стане Свято хрещення гривні 19 січня в столичному Гідропарку.

Ірина БУЛАНЕНКО.

На знімку: члени оргкомітету акції; колекційна монета.

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

Нагадування про пам'ятник

ПРОБЛЕМА

Пам'ятник одному із найславетніших харків'ян вдячні нащадки зводили довго, а тепер намагаються не помічати, як швидко він руйнується.

Цього року — 225 років від дня народження Григорія Квітки-Основ'яненка. У XIX столітті його «Сердешною Оксаною» зачитувалися французи. Його перекладали польською, болгарською, чеською та російською мовами. Він відкрив Європі українську культуру. Ми любимо його «Сватання на Гончарівці», «Конотопську відьму», пам'ятаємо його як фундатора театру, губернської публічної бібліотеки, доброчинного товариства, Інституту шляхетних дівиць. Батьківщиною цієї людини був Харків. Тут, у старому центрі, на Університетській гірці, височить пам'ятник Квітці, на вулиці його імені.

Пам'ятник — моральний заповіт прийдешньому. У Харкові чимало пам'ятників (Шевченку, Пушкіну, Гоголю, Каразіну), якими мешканці міста пишаються. Але цей...

Історія його спорудження довга. Вперше про пам'ятник почали говорити 1883 року. Але ідея лишилася ідеєю. А за радянських часів було знищено сімейну церкву і садибу Квітки. Завод імені Шевченка переклав провину на мешканців — вони, мовляв, розтягли будинок на власні потреби. Та було інакше: саме мешканці Основи не дали знести сквер Квітки-Основ'яненка, де влада хотіла спорудити басейн. Найактивнішому із захисників цього куточка, Овсієві Стрельцову, присудили «за хуліганство» 15 діб.

Справа нібито зрушила з місця 1957 року, коли на настійливу вимогу громадськості і за рішенням обкому партії роботу доручили молодому скульпторові Семену Якубовичу. Погруддя хотіли встановити у саду Квітки-Основ'яненка, навпроти заводу імені Шевченка. Та КДБ заборонив: підприємство надто секретне як для Квітки-Основ'яненка. А ну, як він шпигун?! Погруддя передали заводові, там він невідомо куди зник.

200-річчя письменника відзначало ЮНЕСКО. ЦК КПУ і Рада Міністрів УРСР знову прийняли «постанову про встановлення». 1979 року міськвиконком дав кошти на проектну документацію. Справу було доручено скульпторові С. Якубовичу та архітекторові О. Чечельницькому. Вони розробили шість варіантів проекту: місто все ніяк не могло обрати місце. Громадськість і Спілка архітекторів підказали: нехай стоїть у парку Квітки-Основ'яненка, де був його родовий маєток.

Та 1983 року ЦК КПРС постановив усунути надмірні витрати на пам'ятники. Чекали ще п'ять років, потім роботи було поновлено. За рішенням Харківського міськвиконкому, погруддя мало зайняти своє місце вже 1988 року. Не судилося. Історія повторилася і 1992 року, коли виконана у глині напівпостать через прогнилий каркас почала розвалюватися.

Нарешті, коли вже й не чекали, у майстерні Якубовича відбувся громадський перегляд моделі з участю Фонду культури, облуправління культури, художників і письменників, літературного музею. Для переведення глиняної моделі в гіпс Фонд культури виділив гроші і закликав збирати громадські кошти на спорудження пам'ятника. Але виконком, як поборник української культури, перехопив ініціативу: узяв на себе частку витрат, змінивши повністю архітектурну частину проекту і місце встановлення, залучив до технічного виконання проекту, попри протест С. Якубовича, Харківську скульптурну фабрику.

І ось результат.

Витративши на переведення гіпсової скульптури в бронзу 46 мільйонів карбованців, хоча можна було обмежитися 10—12 мільйонами, за вказівкою УКБ міськвиконкому, фабрика та РБУ встановили 18 жовтня 1993 року ще не відпрацьований у металі, не прокарбований остаточно виливок, виконаний з грубими вадами й дефектами на заводі імені Малишева. Роботи виконувано з грубими порушеннями технологічних процесів та інструкцій: замість аргонового зварювання застосували пластмасу і застарілий епоксидний клей, деталі постаті закріпили не пластинами з нержавійки чи бронзи, а залізними, корозійновразливими. Замість належного кріплення всередину залили рідкий розчин цементу, що взагалі неприпустимо.

На зауваження скульптора, який віддав цьому пам'ятникові все своє життя, не реагували. Не зважили й на дефектний акт, складений лише за добу до встановлення пам'ятника. В УКБ вимагали одного —здати роботу вчасно. У поспіху тричі переливали на заводі постать і стільки ж разів переформовували гіпсові форми. І нікого не обходили ані якість, ані довговічність.

Влада запевнила скульптора, що одразу після відкриття пам'ятник буде знято й доведено до ладу. Скульптор заспокоївся. Та запевнення виявилися пустим звуком. Чи то важко обдурити митця?

Отак і стоїть у бронзі напіврозвалений Квітка з суворо-насмішкуватим поглядом, ніби запитує: «Ну що, задоволені своїм творінням?»

Стелла ПРОТАСЕНЯ.

Харків.

РЕПОРТАЖ

Стомлені крила

Перший літак «батько авіації» Федір Можайський створив під Вінницею, у селі Вороновиця. Випробовував на кручах Південного Бугу. У роки першої світової війни на аеродромі, на околиці міста, базувалася ескадрилья найсучасніших на той час стратегічних бомбардувальників, названих іменем народного богатиря, — «Ілля Муромець».

Після Великої Вітчизняної тут дислокувався штаб повітряної армії. Саме цей підрозділ склав основу Військово-повітряних сил незалежної України. Спроби перекинути штаб ВПС України ближче до Верховного Головнокомандувача не увінчалися успіхом. Столиця не спокусила авіаторів: традиції для них виявилися дорожчими.

Штаб ВПС чи не єдиний підрозділ у Збройних Силах держави, де останнім часом постійно влаштовують... день відчинених дверей. З ініціативи колишнього командувача генерал-полковника Віктора Стрельникова тут створено експозицію бойових літаків і вертольотів. Як розповів керівник прес-центру ВПС підполковник Анатолій Тобілко, вдалося зібрати більше 20 літальних апаратів. Надзвичайно складно було доставляти техніку з гарнізонів, розташованих у різних містах. Зате тепер на прикладі представлених зразків можна простежити авіаційну історію держави.

З експонатів знято лише зброю. Деякі з них: наприклад, бомбардувальник Су-24, ударний розвідник МіГ-25 РБС, — долетіли до Вінниці своїм ходом. Відвідувачі мають змогу посидіти в кабіні на місці льотчика. Викликає захоплення безпілотний літак-розвідник. А палубному винищувачеві не потрібна злітна смуга: ця машина з вертикальним зльотом. Серійно такі літаки не виготовляли, а придбали в одному НДІ. В єдиному екземплярі також Як-28ПП, так званий постановник радіоперешкод. У разі бойових дій він мав використовуватися для дезорієнтації радарів ворога.

На борту довгоносого винищувача-перехоплювача Су-15ТМ намальовано... нотний стан. Великими літерами написано: «Маестро Леонід Биков». Цей літак входив до складу ескадрильї, яка базувалася на батьківщині талановитого кіноактора. Після виходу на екрани фільму «В бій ідуть тільки ''старики''» актор став улюбленцем льотчиків. Після трагічної загибелі Бикова один із літаків назвали його іменем. Повітряні аси виборювали право сісти за його кермо.

З експозицією авіатехніки ознайомилися льотчики з Англії і США, які побували у Вінниці. Подивитися на бойові літаки приходять учні шкіл, надто хлопчаки, котрі мріють про небо.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Записки про запас

У записниках кожного журналіста вистачає історій, про які з різних причин колись не вдалося написати. У мене також. От, скажімо, про те, як двадцять з гаком років тому у Дніпродзержинську міська газета почала виходити великим форматом. Тоді такі питання вирішувалися тільки в Москві. А Дніпродзержинськ, батьківщина Брежнєва, аж ніяк не міг змиритися, що його газета — «маленька». Видавалася вона, як тоді казали, половинним форматом «Правды». Як районка. Міськком партії кілька років домагався «повного» формату, та так, що про це двічі йшла мова на політбюро ЦК КПРС. Але справу відкладали, бо у місті бракувало поліграфічної бази для тиражування «великої» газети.

Та одного разу, 1 Травня, стоячи на Мавзолеї, Брежнєв раптом запитав Суслова: «А що, у Дніпродзержинську уже велика газета?»

А вже дев'ятого травня «Дзержинець» прийшов до передплатників у форматі «Правды». Ото був сюрприз! Тоді колегам на поміч терміново спорядили десант журналістів з обласного центру. І ще півроку ту газету друкували у Дніпропетровську, поки у Дніпродзержинськ не завезли нове поліграфічне обладнання...

Скільки отаких, і ще курйозніших, історій є в моїх давніх блокнотах! Сподіваюсь, це буде цікаво читачам. Вважаю, що в таких «мемуарах» є сенс. Прощатися з минулим треба з добром та гумором у серці.

Слідами наших виступів...

Перший мій журналістський казус стався, коли я починав кар'єру в покровській райгазеті. Тій, біля заголовка якої красувався сніп пшениці. А потім його зняли, якраз у неурожайний рік, і весь район сміявся, що редакція здала свої колоски в рахунок хлібозаготівель.

А був у нас колгосп, який за власні кошти навчав одразу три десятки своїх людей в різних вузах. Колгоспними стипендіатами були не лише майбутні агрономи, механізатори та зооінженери, а й учителі, медики, музиканти і навіть художники. А ще понад 50 душ різного віку навчалися заочно, передусім — у Дніпропетровському сільгоспінституті. Його викладачі виїжджали у Гаврилівку, центральну садибу унікального господарства, і на місці приймали вступні екзамени. Як було не написати про все це?

Мені й довелося готувати цілий «розворот» — дві внутрішні сторінки — про «гаврилівські університети». У вступній статті голова колгоспу Віктор Сердюк пояснював, чому його господарство щедро витрачається на освіту. Далі на мої запитання відповідав секретар парткому Микола Костюченко, який не сумнівався, що така практика обертається добром для селян і колгоспу. Ділилися думками і ті студенти, котрі вчилися на стаціонарах, і особливо заочники. А насамкінець я написав власну теплу замальовку про молоду сім'ю. Він — тракторист, вона — доярка. У них недавно знайшлося маля. Молоді батьки викроювали ночами час, щоб готуватися до екзаменів. Адже обоє — студенти-заочники. Симпатичний вийшов розворот.

А місяців за два-три (пам'ятаю, у четвер) усіх нас скликав редактор Михайло Сергійович Завгородній. Повідомив, що наступної суботи — позачерговий пленум райкому партії. Будуть високі гості з області. Обговорюватиметься питання про добір, виховання і розстановку кадрів у господарствах району. Покровчани мають виступити з ініціативою, котру потім схвалить обком. А суть така: розгорнути рух, щоб усі керівники, навіть середньої ланки, обов'язково мали вищу освіту. Неосвічені самоуки — вчорашній день. Стати авторами такого почину — велике довір'я і велика честь! Отже, післязавтра, в суботу, має вийти номер нашої газети, цілком присвячений актуальній темі. Ми мусимо на повен зріст показати нагромаджений в районі досвід!

Ми тут же розподілили, хто що негайно писатиме. Мені (за підписом секретаря парткому) дісталося писати ударний нарис — окрасу номера — про молоду сім'ю з Гаврилівки. Там чоловік і дружина поралють домашнє господарство, виховують дітей, ще й сумлінно працюють на виробництві і наполегливо оволодівають вищою спеціальною освітою...

Зрозуміло, їхати у колгосп уже не було коли. Коли доручали тему, мали на увазі, що я недавно був у Гаврилівці. Але повторно розповідати про тих молодят, про яких писав три місяці тому, негарно. Я дістав старі блокноти і розшукав там записи про іншу сім'ю. Прізвище у них було гарне — Голуби. Коли рік тому вони справили весілля, то замість медового місяця мусили роз'їхатись на установчі сесії. Він — у сільгоспінститут, вона — в педагогічний. А цього року молода мама, тільки-но народивши доньку, з нею на руках вирушила знову на сесію. Герої так і просилися в нарис, який мав зворушити весь район та солідних гостей з області.

У суботу газета вийшла, а партактив Покровщини зібрався на пленум. Приїхав, ясна річ, і Костюченко з Гаврилівки. Він хапався за голову:

— Хлопці, що ви наробили?! Голуби місяць тому посварилися і розлетілися, розбіглися, розлучилися! А я їм оду співаю! Усе село з мене сміється...

Вирішили, що тепер про це краще мовчати. А після пленуму, в понеділок, будемо думати, як викручуватися. Навряд чи вдасться зам'яти казус. Я місця собі не знаходив. А в понеділок вранці дзвонить Костюченко:

— Усе гаразд, ви чуєте? Голубам стало соромно (підвели ж газету і колгосп), і вони помирилися, і вже зійшлися. Отже, ми з вами зберегли гарну сім'ю. Можете про це написати під рубрикою «Слідами наших виступів»!

Як вони називають наше пиво

Одного разу на Дніпропетровщину приїхав перевіряти лекторську роботу нібито впливовий інструктор ЦК КПРС і повівся несподівано підозріло. Неадекватно, як би сказали тепер. По-перше, на віру не брав жодної довідки, все сам з'ясовував. Навіть опитував людей у цехах та на фермах: читають їм лекції про політику нашої партії чи ні. А по-друге, зовсім не пив. Вечеряти — вечеряв, а до чарки не торкався. Як не спокушали — марно. Отож усі інші також не пили. Мовчки вечеряли і розходилися, щоб назавтра знову глибоко вивчати ефективність лекторської пропаганди в області. Уже втрачали будь-яку надію задобрити гостя.

Та тут хлопці в обкомі згадали про Володимира Латайка — лектора Магдалинівського райкому. Дуже розумного, дотепного, прекрасного чоловіка. Зараз він редактор райгазети і автор циклу мисливських усмішок, які хоч і поступаються усмішкам Вишні, то трішки. Отож дзвонять обкомівці Латайку й кажуть: «Їдемо з московським гостем. Виручай! Лиш на тебе надія!»

День інструктора ЦК возили по району, працювали! А під вечір привезли на затишну галявину до річки Орелі, до накритих столів. Два бідони вареників у сметані, смажені карасі, кури заливні і звичайні. Горілки —хоч залийся. Сіли. Не сів тільки Латайко. Незважаючи на осудливі погляди гостя, він у тривожній тиші спокійно і серйозно розлив усім повні гранчаки. Звиняйте, мовляв, у нас у селі інших немає. Потім дуже урочисто, без натяку на гумор, проголосив:

— Товариші! Першу чарку я не можу не запропонувати випити за нашу рідну Комуністичну партію Радянського Союзу — організатора і натхненника всіх наших перемог! За партію, товариші!

Якусь мить тривала непевна заминка. Московський гість розгублено дивився то на Латайка, то на всіх інших, що вже підняли свої гранчаки. Чи міг він, інструктор ЦК, не випити за партію? Схопився, виструнчився і якось навіть зраділо погодився:

— За партию — конечно! — і перехилив склянку.

Інші теж з полегшенням випили. А воно ж ніде так не марнується життя, як між першою і другою! У Дніпропетровськ поверталися лиш під обід наступного дня. При в'їзді у місто московському гостю потрапила на очі пивна бочка.

— Піво, піво, рєбята! — вигукнув він і вистрибнув з машини ще до того, як водій встиг загальмувати.

Секс, засвідчений печаткою

Двоє моїх колег якось вирішили дізнатися, як із сексом у селі. Взяли випити-закусити і поїхали в один хутір на ферму. Зібрали доярок і давай розпитувати. Мовляв, таке редакційне завдання. Молодиці випили охоче, але заговорили не відразу. Нарешті, одна сказала:

— Щодо гречки — не секрет, стрибаємо. Зазвичай з приїжджими. А що робити, коли наші чоловіки поголовно п'яниці. Їм миліша чарка, ніж рідна жінка. Я, коли захочу, то дам і в яслах на соломі, і на трьох стільцях. Не повірите: дітородний орган вперше побачила в приїжджого, а не у свого чоловіка!

А друга сердито сказала:

— А який в біса секс із чоловіком-начальником? Він або зайнятий, або п'яний! Мій тільки на Новий рік протверезів, на 8 Березня протверезіти так і не зміг, потім у травні після посівної і оце недавно знов протверезів, коли три дні підряд дощ лив! Виходить, тільки тричі, а рік уже кінчається. Хоч, брешу, ще 23 лютого, на день армії, діло було...

І цікавих бувальщин з минулого жінки розповіли трохи. Колись тут два інваліди війни, Петро й Василь, мали по горбатому «Запорожцю». Тоді в селі тільки ці два автомобілі й були. І одного вечора вони зіткнулися! Петро розвертався біля двору вдови Марії, а Василь його і торохнув у бік. Вискочив і кричить: «Ти чому не показав, що повертаєш?!» — «А ти не знав, — каже Петро, — що я, бува, заїжджаю до Марії підночовувати? Нащо ж мені вмикати поворот, щоб усе село бачило?!»

Та справжня аварія була тут колись із головою колгоспу і головою сільради. Подейкували, що жінка голови колгоспу зв'язалася з головою сільради. Голова колгоспу не вірив. А потім в тісній компанії добряче хильнув з головою сільради й спитав по-панібратськи: «То ти чув, яка брехня бродить селом?».

— Чому брехня? — ляпнув той. — Правда!

А голова колгоспу уперся: «Докажи!»

Ну, якось увечері голова сільради дзвонить голові колгоспу:

— Твоя уже дома? То подивися, бовдуре рогатий, в неї сідниці проштамповано сільрадівською печаткою!

Скінчилося тим, що обох їх просто вигнали з роботи.

Сват-фейлетоніст

Лигачовсько-горбачовська боротьба за тверезість над багатьма позбиткувалася. У неприємності потрапив навіть маститий фейлетоніст однієї дніпропетровської обласної газети. Дамо йому псевдонім Кавун. Саме у ті місяці 85-го, коли здавалося, що усі партрад-господарські керівники ніколи не пили, не п'ють і пити не збираються, директор периферійного філіалу солідної обласної структури посмів традиційно, зі спиртним, справити весілля своєї дочки. А шила в мішку не сховаєш. Почув про це і Кавун. Ясно, що втнув Кавун дуже сатиричного фейлетона. Після нього директору довго гикалося. Йому оголосили партійну догану й звільнили з роботи. Бо як прощати таке неподобство!

А цей директор мав добрі стосунки з керівником тієї обласної структури, до якої входив його філіал. Вони колись обопільно хрестили своїх дітей. Отож кум з області забрав кума з периферії в обласний центр і влаштував його своїм заступником. Той перевіз у Дніпропетровськ і сім'ю. Мав він сина, котрий десь через рік надумав женитись. І привів наречену знайомити з батьками. Гарна, ввічлива дівчина. Освічена і таке інше. Добра пара для сина. Питають, а хто твої батьки?

— Мама, — каже дівчина, — вчителька, а тато журналіст. Кавун його прізвище, може, чули?

Ну, тут — німа сцена. А потім Кавун ладен був крізь землю провалитися, коли прийшли сватати його дочку. Завжди гострий на язик фейлетоніст довго слова вимовити не міг.

— А тільки ж, свате, — сказав йому батько жениха, — весілля буде безалкогольне!

Однак Кавун за словом у кишеню не лазив. Уже за третьою чаркою, до якої ніколи не був байдужим, він резюмував: «Якби не мій фейлетон, жили б ви досі на периферії, і наші діти не зустрілися б. Уявляєте? Отож сатира — велика сила!».

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

ОГОЛОШЕННЯ

Господарський суд Сумської області (40477, м. Суми, вул. Рибалки, буд. 2) порушив справу № 6263-6/242 від 06.11.2002 року про банкрутство Комунального підприємства «Завод продовольчих товарів» (41400, м. Глухів, Сумської області, вул. Жужоми, буд. 36, код ЄДРПОУ № 00379695, р/р № 26005341049001 в Ліквідатора Сумської дирекції АКБ «Україна», МФО 337063).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Шевченко Ігоря Валерійовича (ліцензія серії АА № 260069 від 03.12.2001 року, місцезнаходження: 40030, м. Суми, вул. Харківська, буд. 4, кв. 172, тел. (0542) 34-00-05.

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються господарським судом протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. Тюленіна, 21) від 02.12.2002 р. у справі № 5/5/173 (02) товариство з обмеженою відповідальністю «УПГ-сервіс», код ЄДРПОУ 25216273, Запорізька область, м. Мелітополь, вул. Шмідта, 15, визнано банкрутом згідно ст. 13, 16, 22, 23, 24 Закону України «Про відмовлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Ліквідатором призначено Моісєєва Ю. В. (ліцензія АА № 419459).

Довідки за телефоном: (0619) 42-42-99.

Господарський суд Одеської області (65032, м. Одеса, пр-т Шевченка, 4) порушив справу № 17-2-7/02-11080 про банкрутство ВАТ «Новий шлях» (адреса: 66000, Одеська обл., м. Кодима, вул. Чкалова, 13. Код ЄДРПОУ —00955408, р/р № 26009466772001 в Южном ГРУ КБ «Приватбанк», МФО — 328704).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Брикульського В. Т., ліцензія № 249867 від 22.10.2001 р., адреса: 65113, м. Одеса, пр-т Ак. Глушко, 5»в», кв. 56.

Претензії приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157), Постановою від 17 грудня 2002 року по справі № 32/163 б визнано банкрутом ВАТ «Шахтобудмонтажне управління № 6» (83056, м. Донецьк, вул. Молодих Шахтарів, 86 а) р/р 26000301530348 Київське відділення Промінвестбанку м. Донецька, МФО 334271, ЗКПО 00180887 відкрита процедура ліквідації.

Ліквідатором призначено Гасана О. С. (ліцензія № 315449) адреса: 83003, м. Донецьк, проспект Ілліча, 19/61.

Определением Хозяйственного суда Луганской области № 11/125б от 10.12.2002 г. возбуждено дело о банкротстве «Стахановский ремонтно-механический завод» Дочернего предприятия Государственной холдинговой компании «Луганскуголь» г. Стаханов Луганской области (94007, Луганской обл., г. Стаханов, ул. Трамвайная, 38, ОКПО 00176934).

Распорядителем имущества назначена Иванова Наталья Михайловна лицензия № 249674 от 19.10.2001 г.

Господарський суд Львівської області (79014, м. Львів, вул. Личаківська, 81) постановою від 5 листопада 2002 року по справі № 7/226-39/246 визнав банкрутом Дочірнє підприємство «Завод телевізійних вузлів «Електрон» ВАТ «Концерн-Електрон» і відкрив ліквідаційну процедуру (юридична адреса: 79069, м. Львів, вул. Шевченка, 315, ЄДРПОУ 13830759, р/р 26005000000284 у ВАТ «Електрон Банк» м. Львова, МФО 325213).

Ліквідатором призначений Невеличук Костянтин Васильович, (ліцензія № 315475 від 22.08.2002 р., адреса: 79053, Львів — 53, абонентська скринька № 5255, тел/факс(0322)97-15-30). Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

СТОВ «Нива», ідентифікаційний код 03788425, юридична адреса: 31416, с. Адампіль Старосинявського р-ну Хмельницької обл., тел. 3-25-92 повідомляє про свою ліквідацію. Претензії приймаються протягом двох місяців.

Ліквідаційна комісія.

ПП «БУД XXI» код 31349476 ліквідується. Претензії приймаються протягом місяця за тел. 460-70-59.

ООО «Облагроснабинвест» сообщает о своей ликвидации, претензии принимаются согласно статьи 35 Закона «О предприятиях» по адресу: г. Херсон, пр. Сенявина, 27, к. 202.

СГВК «Заланів» повідомляє про свою ліквідацію.

Претензії приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Ліквідаційна комісія працює за адресою: Івано-Франківська обл. Рогатинський район село Заланів, тел. 77-2-43, 79-3-63.

Хозяйственным судом Донецкой области (г. Донецк, ул. Артема, 157) 19.11.2001 г. вынесено Постановление о признании банкротом ООО «Гранд» (адрес: г. Донецк, ул. Химиков, 44, р/с 2600630052 в ЗАО КБ «Донкредитинвест», МФО 335162, ОКПО 2509088).

Ликвидатором назначен Несвит А. В., лицензия АА № 249939 от 19.10.2001 г.

Претензии к банкроту принимаются в течение месяца со дня публикации этого объявления.

До відома громадськості!

ЗАТ «Нафтохімімпекс» адреса: 02140, м. Київ, 140, вул. Б. Гмирі, буд. 9 (тел. 574-15-81) подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з постачання природного газу за нерегульованим тарифом за місцем здійснення заявленої діяльності, м. Київ.

Господарський суд Запорізької області (69001, м. Запоріжжя, вул. С. Тюленіна, 21) постановою від 16.12.2002 р. по справі № 5/4/229 визнав банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру Товариства з обмеженою відповідальністю науково-виробничого підприємства «Енком» (69117, м. Запоріжжя, вул. Складська, б. 6, код ЄДРПОУ 20492198, п/р 26000875 в 3-м КФ АППБ «Аваль», МФО 322960).

Ліквідатором призначено Кляшторну Олену Вадимівну (ліцензія АА № 315411 від 19.07.2002 р., тел. (0612) 33-12-11, м. Запоріжжя, вул. Перемоги, 75, кв.68).

Господарський суд Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної війни, б.3А ухвалою від 13.11.2002 р. порушив справу № 12/166б про банкрутство Державного відкритого акціонерного товариства «Енергоуправління» ДП ДХК «Луганськвугілля» (93000, Луганська обл., м. Перевальськ, вул. Промислова, б.3, р/р 2600106001001 в ПІБ м. Алчевська, МФО 304193, код ЗКПО 00178809).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Граніну Музаліну Михайлівну ліцензія № 047875 від 19.10.01 р. Претензії кредиторів та пропозиції санаторів приймаються з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області (м. Донецьк, вул. Артема, 157) постановою від 25 листопада 2002 року по справі 15/330б визнав банкрутом ТОВ «Оригінал» ЄДРПУ 20368104 (83085, м. Донецьк, вул. Баумана, буд. 14, р/р 26008301590733 Пролетарського відділення ПІБ м. Донецька, МФО 334301) та відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатор Головіхін Р. Н. (на підставі ст. 51 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом»).

Хозяйственный суд Донецкой области (83048, г. Донецк, ул. Артема, 157) постановлением от 27.11.2002 г. по делу № 18/60 Б признал банкротом ОАО «Коксодеталь» (86102, Донецкая обл., г. Макеевка, Кировский р-н, территория Кировского завода, ОКПО 00191537, р/с 26000301525239 в центральном городском отделении АК Проминвестбанк, МФО 334516) и открыл ликвидационную процедуру. Ликвидатором назначен Франкфурт В. В., лицензия АА № 249780 (83055, г. Донецк, ул. 50-летия СССР, 146, тел. 92-30-43).

Господарським судом міста Києва (вул. Б. Хмельницького, 44-б, м. Київ) порушена справа № 23/269-б про банкрутство Приватного підприємства «С-Гамма» (ідентифікаційний код 30607027, вул. Метрологічна, 14-б, м. Київ, 03143, р/р 26006303201401 в АКБ «Київ приват», м. Київ, МФО 300164).

Розпорядником майна Приватного підприємства «С-Гамма» призначено арбітражного керуючого Тонконога Анатолія Володимировича, поштова адреса: а/с 3, м. Київ-04112.

Свято для миротворців

(Початок на 1-й стор.).

Крім представників Львівської, Дніпропетровської й Житомирської облдержадміністрацій, з Різдвом військовиків вітало також духовенство різних конфесій. Єпископ УГКЦ Михаїл освятив каплицю, яку збудували наші миротворці у таборі Бреза. А заступник командувача військ Західного оперативного командування з виховної роботи генерал-лейтенант Людвіг Коберський вручив нагороди й подарунки не лише українським миротворцям, а й польським. Святкову церемонію відвідав і бригадний генерал США Деніел Кофі —командир багатонаціональної бригади миротворчих сил у Косово «Схід», який високо оцінив роботу українців.

Завдяки підприємцям, які входили до складу делегації, без подарунків не залишився жоден солдат. Комусь із хлопців у військовій формі теплий домашній затишок рідної України нагадав різдвяний обід, а комусь — відео-лист (касета із записом поздоровлення від батьків, рідних і близьких).

За інформацією прес-служби Міністерства оборони, від початку серпня (після проведення ротації національної частини спільного українсько-польського миротворчого батальйону Укрполбат) наші військовослужбовці провели понад 70 конвоїв. Під час них було супроводжено до місць призначення майже 1200 автомобілів та близько шести тисяч місцевих мешканців. Українські миротворці разом з американськими і польськими військовиками взяли участь у низці операцій.

Командир Укрполбату майор Сергій Карнаушенко, дякуючи за теплі привітання, запевнив, що українські миротворці з честю й гідністю виконуватимуть свої обов'язки.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Київ—Косово—Київ.

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх українських історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво»

(К. «Генеза». З. «Прем'єр», 2002 р.)

П. Андрусів. «Розгром царської армії під Конотопом».

Московські воїни.

НІ І. ВИГОВСЬКИЙ (XVII ст.), НІ І. МАЗЕПА (XVII—XVIII ст. ст.), НІ П. СКОРОПАДСЬКИЙ (XX ст.) — ЖОДЕН З КОЗАЦЬКИХ ГЕТЬМАНІВ НЕ ПІДНЯВСЯ НА ТУ ВИСОТУ ДЕРЖАВОТВОРЧОСТІ, ЯКОЇ ДОСЯГ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Відхід в історичне минуле Б. Хмельницького позбавив українську еліту самостійного політичного мислення й народив та утвердив живучу традицію орієнтуватися в зовнішньополітичній діяльності на «сильних світу цього». Очевидно, тому й закономірно, що, наприклад, російська імператриця Катерина II, врешті-решт скасувавши гетьманство, 1764 року видала генерал-губернатору України (названої царською Москвою Малоросією) О. Рум'янцеву інструкцію, в якій йшлося про щедрі природні багатства України, її багатолюдність, родючість земель та сприятливий клімат, переваги краю над іншими регіонами її імперії. А в кінці стояло чітко визначене першочергове завдання для новопризначеного генерал-губернатора: «Необходимо нужно, под каким бы то ни было иным званием, кроме подушного, расположить на тамошний народ и получать с его в казну нашу, по долгу и справедливости, да и по самим уговорным пунктам гетьмана Богдана Хмельницкого нам бесспорно принадлежащие доходы». Інакше не могло й бути, адже жоден з наступників Б. Хмельницького навіть не наблизився до Великого Гетьмана ні масштабністю своїх намірів, ні державницьким мисленням.

Сьогодні стисло розглянемо діяльність трьох гетьманів України (І. Виговського, Ю. Хмельницького та П. Тетері), влада яких поширювалася на всю територію гетьманської держави. Адже після **чорної ради** 1663 року (рада, яка скликалася рядовим козацтвом, але її рішенням підкорялася й старшина), зініційованої І. Брюховецьким, обиралося два гетьмани — лівобережний та правобережний, що призвело до фактичного розділення України на дві частини (до речі, наслідки честолюбного кроку гетьмана-авантюриста й демагога даються взнаки й у сучасній Україні). Історики закономірно назвали період вітчизняної історії після Б. Хмельницького РУЇНОЮ. Почалась вона громадянською війною.

«О, НАЦІЄ, ДУЖА І ВІЧНА, ЯК БОГ, — НЕ ЦЕ ПОКОЛІННЯ ХОЛОПІВ, — ХТО ЗЛОТО ЗНЕСЛАВИТЬ ТВОЇХ ПЕРЕМОГ ПРИ КОРСУНІ І КОНОТОПІ» (О. Ольжич)

Іван Виговський (рік народження невідомий) походив з шляхти Овруцького повіту, вчився у Києво-Могилянській академії. Служив при польському уряді, був одружений з княжною Солемирецькою. У переможній для Б. Хмельницького битві під Жовтими Водами був на польському боці, потрапив у полон і перейшов на бік козаків разом зі своїми чотирма братами. У Б. Хмельницького став генеральним писарем, керував дипломатичною службою. 25 жовтня 1657 року обраний гетьманом України. Був прихильником ідеї створення Великого князівства Руського в межах Речі Посполитої, що лягла в основу Гадяцького трактату (16 вересня 1658 року).

У 1659 році розгромив московське військо під Конотопом, але не скористався з одержаної перемоги через надзвичайне напруження у внутрішньому житті Гетьманської козацької держави. Позбавлений гетьманської булави 1659 року на раді під Білою Церквою. Дістав від польського короля титул київського воєводи і Барське староство. За обвинуваченням в участі у протипольському повстанні на Правобережжі у березні 1664 року розстріляний поляками під Корсунем.

Під час гетьманування І. Виговського відбулися дві значні події, що стали яскравими сторінками української історії.

Оскільки царська Москва в жовтні 1656 року підписала з Польщею у Вільно перемир'я, без залучення до переговорів України, Б. Хмельницький вважав себе звільненим від Переяславських домовленостей 1654 року. Цю думку поділяв й І. Виговський. У вересні 1658 року він підписав з Польщею Гадяцький союзний договір, який частина дослідників вважає «вищою політичною ідеєю українців», з чим зовсім не згодні інші історики, зокрема В. Смолій та В. Степанков.

Рішення укласти договір з поляками та литовцями І. Виговський супроводжував зверненням свого уряду до лідерів європейських держав, в якому дав детальне й переконливе пояснення причин розриву з Москвою. Оскільки остання ініціювала більшість політичних подій в Україні, то гетьман, зокрема, писав: «Так розкрилася хитрість і підступність тих, які без жодної нашої вини готували для нас спочатку міжусобицю і громадянську війну, а потім і відкрито, загрозою своєї зброї — **рабське ярмо**. Для того, щоб знищити його,.. шукаємо допомоги сусідів в ім'я своєї **свободи**» (вид. — В. А.).

До речі, автором угоди з українського боку був наш видатний правник та дипломат Юрій Немирич.

На жаль, немає змоги у цих публікаціях детальніше зупинитися на біографіях сподвижників Б. Хмельницького, його полковників і взагалі сучасників. Наприклад, треба було б згадати гетьмана Івана Сулиму, який за участь в антитурецьких походах був нагороджений папою Павлом V золотою медаллю з папським портретом. І. Сулима влітку 1635 року, повертаючись з чергового походу, знищив щойно збудовану поляками фортецю Кодак на Дніпрі з її німецьким гарнізоном.

Постать Ю. Немирича обійти мовчанкою не можна хоча б тому, що він був одним з найосвіченіших в Європі —навчався в Раківській аріанській академії в Польщі, в університетах Лейдена та Базеля, подорожував та навчався в Англії (Кембріджський університет), Франції (Сорбонський університет) та Італії. У складі польських військ воював проти Московії та Швеції, учасник Конотопської битви (полковник), убитий під час повстання проти І. Виговського.

Зміст Гадяцької угоди зводився до утворення федеративної держави у складі Польщі, Литви та України. Законодавча влада в останній належить Національним зборам, гетьман обирається пожиттєво, армія — 60 тисяч козаків, релігії — рівноправні, засновуються два університети, друкарні, школи тощо.

Гадяцький договір не був реалізований, але він важливий як пам'ятник державницької думки України XVII століття.

Друга значна подія в гетьманнуванні І. Виговського тісно пов'язана з першою. Підписання Гадяцької угоди стало поштовхом до московсько-козацької війни 1659 року.

Улітку в Україну вирушила стотисячна російська армія. 28—29 червня під Конотопом вона була цілком знищена. «Цвіт московської кінноти, що відбув щасливі походи 1654 і 1655 років, загинув за один день, і вже ніколи після того цар московський не був у силі вивести в поле такого блискучого війська. У жалібній одежі вийшов цар Олексій Михайлович до народу, й жах напав на Москву...» — писав про наслідки Конотопської битви російський історик XIX століття С. Соловйов.

Гетьман І. Виговський був готовий повторити похід П. Сагайдачного та Михайла Дорошенка на Москву, але намір не був реалізований через громадянську війну в Україні. Промосковські політичні сили вирішили віддати гетьманську булаву Ю. Хмельницькому, кошовий Запорозької Січі І. Сірко напав на Крим, чим змусив хана залишити І. Виговського, повстання проти гетьмана поширювалося по Україні...

Визначний український державник В. Липинський вважав І. Виговського найбільш освіченим гетьманом, його думку поділяли історики Д. Дорошенко та Б. Крупницький.

Особистий секретар Б. Хмельницького С. Зорка писав, що І. Виговський був для Великого Гетьмана немов для Ісуса Христа його улюблений учень Іван Богослов.

Іван Виговський.

Павло Тетеря.

Юрій Хмельницький.

Трагічною була доля братів Виговських: полковника Данила замучено дорогою до Москви, а двоє його однокровників померли у царській неволі.

«НЕ МЕЧЕМ БУЛО НАМ ПОЛЬЩУ ВОЮВАТИ: РОЗУМОМ, ТАЛАНТОМ, СЛОВОМ... СВЯТИМ» (Пантелеймон Куліш)

Руїною назвали дослідники занепад Української гетьманської держави. Це поняття увів в історичну науку М. Костомаров. Історик В. Степанков вважає, що під час Руїни загинуло більше половини населення Правобережної України. Саме тому процитований вище наш видатний письменник й історик П. Куліш був різким критиком козацтва як деструктивної сили українського суспільства. Очевидно, на такі висновки наштовхнули П. Куліша невдачі наступників Великого Гетьмана.

Син Б. Хмельницького Юрій (1641—1685 рр.) був зовсім не такою жалюгідною постаттю, якою прагнуть змалювати його частина істориків. Це був високоосвічений юнак (закінчив Києво-Могилянську академію), але без таланту державотворця, а тим паче полководця. Він володів гетьманською булавою чотири рази: у 1657, 1659—1663, 1677—1681 і в 1685 роках. Був маріонеткою як в руках Москви, Польщі та Туреччини, так і козацької старшини.

Гетьман Павло Тетеря (бл. 1620—1622 — квітень 1671) походив з шляхтичів (справжнє прізвище Моржковський), навчався в Києво-Могилянській академії та в Мінській уніатській школі, член Львівського братства. Досконало володів латинською мовою, мав європейські манери поведінки. У другому шлюбі одружений з донькою Б. Хмельницького Оленою. Був одним з найбагатших в Україні. До багатства ставився як до інструменту політичної боротьби. З 1653 року — переяславський полковник. Дипломат. Не підтримував ідею Руського князівства, був прихильником польської орієнтації.

Гетьман Правобережної України з 1663-го по 1665 рік. Мав за мету об'єднання України під єдиною владою. У свій час прихильник І. Виговського, пізніше на його вимогу поляки стратили І. Виговського. Віддавши гетьманську булаву, жив у Польщі, де прийняв римо-католицизм. Після московсько-польського Андрусівського миру 1667 року становище П. Тетері ускладнилося й він врешті-решт опинився в Туреччині, де був проголошений гетьманом України під турецьким протекторатом. Але гетьманську булаву П. Тетері вдруге взяти в руки не судилося — він був отруєний.

Саме в час гетьманування П. Тетері польський магнат С. Чарнецький знищив могилу Б. Хмельницького, було кинуто до в'язниці Ю. Хмельницького.

ІСТОРИК А. ЖУКОВСЬКИЙ (ПАРИЖ, СОРБОННА): «ЛИШЕ ГЕТЬМАНИ І. ВИГОВСЬКИЙ ТА П. ДОРОШЕНКО ВІДДАЛИ ВСІ СИЛИ, НАМАГАЮЧИСЬ ВИВЕСТИ УКРАЇНУ ІЗ ЗАНЕПАДУ»

Щодо терміну «руїна» дослідники не дійшли згоди у визначенні часових рамок цього драматичного періоду української історії. М. Костомаров пояснює ослаблення Гетьманської козацької держави і пов'язаний з ним загальний занепад з правлінням лише трьох гетьманів — ставлеників Москви: І. Брюховецького, Д. Многогрішного та І. Самойловича й обмежує хронологічно Руїну 1663—1687 рр. та територіально — Лівобережною Україною. Інші історики вважають, що занепад торкнувся всієї України, й датують її період — від смерті Б. Хмельницького до початку правління І. Мазепи (1657 —1687).

Як уже зауважувалося, ще за часів Б. Хмельницького його держава потрапила в трикутник смерті: Польща, Туреччина (з Кримом) й Московія. Всі ці географічні сусіди України мали на меті лише ослаблення, а потім і знищення незалежного державного утворення на Дніпрі. Польща і Московія до того ж ще й вважали себе повноправними претендентами на Києворуську спадщину. І всі троє прагнули прибрати до рук родючі степові землі, безцеремонно втручалися у внутрішнє життя Козацької держави, розділеної на дві ворогуючі між собою частини — Правобережжя та Лівобережжя.

Різні за значенням та наслідками події переживала Україна в ці часи. 1661 року у Львові указом польського короля Яна Казимира було засновано єзуїтську колегію, яка поклала початок історії нинішнього Львівського університету. 1662 року Москва створила в структурі Посольського приказу Малоросійський приказ для відання українськими справами (це був перший крок до майбутнього повного знищення козацької автономії). 1675 року Лазар Баранович заснував у Новгороді-Сіверському друкарню. 1686 року Москва підпорядкувала російському патріархатові українську православну церкву.

Роздумуючи про Руїну, Б. Грінченко писав: «Поруч з І. Виговським стоїть Пушкар, поруч з Дорошенком стоїть Многогрішний та Ханенко, не кажучи вже про Брюховецьких, Адамовичів, Лісовських. І кожен з тих згаданих веде за собою якусь частку України, і всі вкупі, волею чи неволею, заливають Україну кров'ю, повивають її вогнем і з багатої, пишно-барвистої, сяйвом сонячним та волею повитої країни роблять розлогу труну народну, ховають у ній українську волю, українське право, українське добро, і історія пише «Руїна» там, де колись було осяйне слово «Життя». Минуле не минається дурно сьогочасному. Воно зоставляє наслідки навіки».

За Б. Хмельницького Гетьманська держава була сильною й об'єднаною. Її історія розвивалася в контексті європейських традицій. Послаблення центральної влади призвело до активізації козацьких низів, споживацькі настрої яких використовували для своєї боротьби за владу численні претенденти на гетьманську булаву. Добре знаючи, як рішуче діяв, вирішуючи внутрішні конфлікти, Б. Хмельницький, гетьман І. Виговський застосовував проти своїх опонентів збройну силу. Він оточив Полтаву — столицю полковника—бунтаря М. Пушкаря, який разом з Я. Барабашом устиг заручитися підтримкою Москви, й наніс жорстокий удар. З обох сторін склали голови понад 50 тисяч чоловік.

Так, у міжусобних війнах, часто спровокованих ззовні, гинуло козацьке військо, ослабляючи українську армію —єдину гарантію існування Гетьманської держави.

Важко не згодитися з дослідниками вітчизняної історії, які переконані, що в результаті безупинної боротьби козацької верхівки за владу були зруйновані державні основи Гетьманщини — консолідація та єдність українського народу.

Віталій АБЛІЦОВ.

Продовження.
Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183, 188, 193, 198, 203, 208, 214, 220, 226, 232, 238, 243.

А. Манастирський. «У погоні за татарином».

У міжусобних війнах, часто спровокованих ззовні, гинуло козацьке військо, ослабляючи українську армію — єдину гарантію існування Гетьманської держави

ДАЛІ БУДЕ

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

Січню — морози, а лютому — хурделиці

13 січня — Меланки, щедрий вечір, щедра кутя. Зранку починали готувати обрядову кутю — щедру. На відміну від багатої, її можна було заправляти скоромною. Господині також пекли чимало млинців із салом, готували пироги, вареники із сиром. Вважалося, якщо на Меланії відлига, то чекай теплого літа.

14 січня — старий Новий рік. За євангельським ученням, у цей день Христові зробили «обрізання», тому намагалися нічого не різати. Також на цей день припадає свято Василя, який вважався покровителем землеробства. Ось чому вдосвіта годилося засіяти збіжжям оселі. Здебільшого це робили підлітки. На старий Новий рік спостерігали за погодою. Адже яка погода, така буде в полі й урода.

17 січня — Богоявлення, або бабин вечір. У цей день хати кроплять свяченою водою. На Закарпатті жінки в свяченій воді замішували борошно і ним на дверях та одвірках робили хрести, щоб «упирі і всіляка нечиста сила не мала сили».

Прикмети січня

■ Вечір зоряний — ніч морозяна.

■ Багато снігу — багато хліба.

■ Припиниться під вечір сніг — погода покращає.

■ Якщо січень сухий, морозяний, то буде сухе спекотне літо.

■ Якщо пітніють шибки навіть у холоднечу — на потепління.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Цього дня

■ 1647 р. Помер церковний та освітній діяч Петро Могила. 1631-го відкрив лаврську школу в Києві, яка з часом переросла в Києво-Могилянську академію. ■ 1875 р. Народився Рейнгольд Глієр, композитор і педагог. ■ 1919 р. В Радянській державі запроваджено продрозверстку — грабіжницьке вилучення продуктів у селян. ■ 1933 р. У Харкові почав виходити журнал «Радянська література» (згодом — «Вітчизна»). ■ 1941 р. У Києві створено кіностудію науково-популярних фільмів. ■ 1983 р. Помер Микола Підгорний, керівник УРСР у 1957-63 рр.

КОРИСНО ЗНАТИ

Насіння у промерзлій землі

Коли встановлюються справжні морози і земля добряче промерзає, настає найліпший час для сіяння насіння редьки, салату, кропу, петрушки, селери. Навесні ви одержите рекордно ранній урожай. Підзимове сіяння дає змогу отримати дружні і дуже ранні сходи, а головне, звільняє від посівних робіт навесні. Насіння, що пролежало всю зиму у відкритому грунті, набухає і приморожується. Завдяки цьому воно проростає за більш низьких температур, сходи легше переносять приморозки і добре ростуть, не чекаючи потепління. У разі підзимового посіву вже наприкінці квітня—на початку травня можна одержати ранню зелень, тобто десь на два тижні раніше, ніж за дуже ранніх посівів. Найліпші терміни для сіяння насіння — кінець листопада, грудень і навіть січень. Якщо посіяти раніше — насіння може прорости і з настанням морозів загинути. Насіння має набухнути і пролежати в землі до весни.

Збережіть тепло

Холодно... Закружляв сніг, ударив мороз. Як утримати тепло в домівці, як усунути щілини в рамах вікон? Окрім традиційних способів зашпаровування щілин спеціальною стрічкою-прокладкою на клейкій основі, є й інші. Зробіть пасту з двох частин гіпсу та однієї частини крейди, розведіть водою до консистенції тіста і промажте в проблемних місцях. Або розмочіть сірий обгортковий папір і, зробивши тонкі джгутики, зашпаруйте ними щілини. На поріжок балконних дверей можна самому зробити утеплювальний валик: у стару панчоху напихайте м'яке ганчір'я. Можна обшити її сукном або трикотажем. А самі двері по всьому периметру утепліть поролоном. Ви помітили, що в кімнаті потеплішало?

А Я РОБЛЮ ТАК

Ароматна кухня

Мешкаю у старому будинку, де з кухонних раковин завжди неприємний запах. Сусідка навчила боротися з цією проблемою. Раз на тиждень вона промиває стічну трубу окропом, в якому розчинено соду. На літр окропу додає дві столові ложки соди. Її спосіб справді виявився ефективним.

А ще сусідка порадила, як освіжити повітря в кухні. Можна підсмажити кавові зерна, і вони наповнять приміщення ароматом. Або треба спалити шматочок сухої апельсинової чи лимонної шкоринки.

Надія ШАПОВАЛ.

Полтава.

Лимон на вашу голову

Наші бабусі мили волосся відстояною дощовою водою й неодмінно з любистком чи іншим зіллям. Трави не лише пом'якшували воду, а й сприяли оздоровленню волосся. Чи не тому у дівчат тоді були розкішні коси у дві долоні? Наше покоління звикло до різних шампунів, бальзамів, ополіскувачів. А що робити, коли закінчилося і те, і друге, а вдома немає грошей? Та ще, як на гріх, не стало й оцту, а його, як ми знаємо, теж добре додавати до води, щоб полоскати волосся. В такому разі візьміть лимон, вичавіть сік і, легко масажуючи, втирайте у коріння волосся, через кілька хвилин сполосніть теплою водою. Ваше волосся стане шовковим, зі здоровим блиском.

НА ЗДОРОВ'Я!

Підлікуйтеся маслинами

З дитинства нам знайомий соняшник — і насіння любимо полузати, і салат олією заправити. Та попри всі його переваги, маслинова олія набагато корисніша від соняшникової. Річ у тім, що вона не тільки знижує рівень холестерину, а й цілком засвоюється організмом (соняшникова олія — лише на 80 відсотків), а також є добрим профілактичним засобом для багатьох хвороб. Її використовують як обволікальний, жовчогінний і легкий проносний засіб при жовчнокам'яній хворобі, запорах. Маслинову олію корисно вживати при запальних захворюваннях шлунка і кишечника, для зменшення роздратування слизових оболонок, а також для профілактики серцевих захворювань. Недарма маслинову олію вважають лідером серед інших рослинних олій.

Чергуйте чорний колір з фіолетовим та оранжевим

Часникова настоянка проти грипу особливо корисна холодної пори року. Готують її так: 300 г дрібно нарізаного часнику залийте 250 мл чистого медичного спирту, настоюйте у пляшці зі світлого скла, яку перші три дні загорніть у чорну тканину, наступні три дні — у фіолетову, потім на вісім днів — в оранжеву. Отриману настоянку приймайте щоденно, починаючи з шести крапель і збільшуючи до двадцяти п'яти. Дуже добре пити її з козиним молоком.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

на 13—19 січня 2003 року

Нехай романтичний настрій допоможе вам поліпшити стосунки з близькими і дорогими людьми.

ОВЕН. Цього тижня ви будете захоплені кимось, хто приїхав здалеку чи з-за кордону. Вас із ними може зв'язати тісна дружба або спільність поглядів та ідеалів. Використайте цей час для встановлення і зміцнення зв'язків між людьми різного походження або тими, хто має неоднакові погляди на життя.

ТЕЛЕЦЬ. Ви можете укласти вигідну угоду з начальством або впливовою людиною. З їхнього боку можлива навіть матеріальна допомога. Ця угода, ймовірно, у перспективі позитивно вплине на ваше становище. Можливе поліпшення матеріального становища завдяки чоловіку (дружині). В інтимних стосунках ви прагнутимете інтенсивного прояву почуттів і емоцій.

БЛИЗНЯТА. Постарайтеся виявити турботу, ніжність, любов до чоловіка (дружини) і дорогих людей. Якщо ви самотні, то не сидіть удома, зав'язуйте більше знайомств, особливо з особами протилежної статі. Ваша чарівність і готовність слухати інших, йти на поступки зробить вас дуже популярним (популярною).

РАК. Вам захочеться цього тижня виявити турботу, увагу, комусь допомогти або зробити що-небудь значне й важливе, аби показати свою прихильність. Можете на гроші чоловіка (дружини) придбати собі або отримати в подарунок від них щось із красивого одягу. Вам можуть подарувати песика або кошеня. А в когось із Раків на роботі виникнуть романтичні стосунки.

ЛЕВ. Цього тижня ви будете налаштовані романтично. Прагнутимете задоволення і прояву любові. У цей час буде можливість поліпшити стосунки з дітьми і коханими. Деякі Леви і Левиці можуть зав'язати романтичні стосунки, але пам'ятайте, що ви налаштовані дуже ідеалістично, схильні бачити тільки хороше.

ДІВА. Затишніше за все вам буде вдома, у колі сім'ї. З'явиться настрій для того, щоб зайнятися не просто наведенням у домі порядку, а навіть створенням комфортнішої обстановки. Використайте цей тиждень для того, щоб оздоровитися, зайнятися очищенням організму, підібрати нову дієту, змінити режим дня. Корисні будуть водні процедури.

ТЕРЕЗИ. У вас зросте інтерес до інтелектуальних і культурних заходів. Можливо, налагодите багато знайомств з цікавими і хорошими людьми. Ви будете товариські, як ніколи делікатні і ввічливі. Це допоможе зміцнити відносини з близькими родичами, братами, сестрами або сусідами. Використайте цей тиждень для вигідних і захоплюючих поїздок.

СКОРПІОН. Можливо, цього тижня ви зможете заробити гроші чи отримати винагороду. Ви із задоволенням купите щось для свого дому чи для сім'ї, щоб створити комфортнішу обстановку. Можете надати матеріальну допомогу своїм батькам або рідним свого чоловіка (дружини). Деякі з вас зможуть купити нерухомість або ділянку землі біля водойми.

СТРІЛЕЦЬ. Цього тижня ви будете привабливі й чарівні для оточуючих, чудово розуміти інших, жити у злагоді з ними, йти на компроміси. Це викликає симпатію з їх боку. Вони можуть піти вам назустріч і надати необхідну підтримку й допомогу. Використайте цей час для коротких поїздок до моря або на природу, де є річка чи озеро.

КОЗЕРІГ. Ви віддасте перевагу тиші та спокою на самоті. Особисті і ділові контакти краще не афішувати. Ви можете відчувати сором'язливість, невпевненість у власних силах. Тому боїтеся висловити свої почуття, виявити ніжність і турботу. Можливе отримання прибутку від таємної або прихованої діяльності.

ВОДОЛІЙ. Особлива прихильність до вас друзів або колективу, компанії допоможе в реалізації планів і бажань. Завдяки товариськості та чарівності ви познайомитеся з близькими за духом людьми. Дехто може опинитися в центрі уваги, у команді однодумців або вступити до громадської організації. Можливий вияв симпатії з боку друга чи подруги.

РИБИ. Цього тижня ви зможете розв'язати свої професійні питання, завдяки дружнім стосункам або прихильності до вас начальства, впливових людей. Замовлене за вас слово надасть хоч і невидиму, але дуже вагому підтримку. Якщо в когось із вас виникнуть романтичні стосунки з керівництвом, то нині їх краще приховувати.

У саду чи на городі

Захистити дерева від гризунів можна у найпростіший спосіб:

знищити бур'яни, рештки сміття, перекопати грунт;

біля дерев до снігопаду розкидати тирсу, розсипати золу;

обв'язати стовбури дерев газетним папером або толлю, стеблами соняшнику, полину, малини;

обмазати стовбури сумішшю глини та коров'яку в рівних частинах, додавши одну столову ложку карболки.

КРОСВОРД

В угорському кросворді всі відповіді вже наведено в таблиці. Кожна літера використовується лише один раз, а слова змінюють напрям під прямим кутом. У кінці кожного запитання вказується кількість літер у слові-відповіді.

1. Верхній шар земної кори (5). 2. Добірна привілейована частина війська (7). 3. Шлях руху небесного тіла (6). 4. Підземна споруда (6). 5. Службове повідомлення, донесення (6). 6. Кінчик пальця руки (5). 7. Проміжок часу між двома діями вистави (7). 8. Формений одяг (6). 9. Велична надмогильна архітектурна споруда (8). 10. Початок думи, билини (6). 11. Дитячі роки (9). 12. Обгороджене місце для худоби (5). 13. Теплі краї, куди відлітають на зиму птахи (5). 14. Дуже несмілива людина (6). 15. Чоловікова сестра (6). 16. Високий хлопчачий голос (7). 17. Видатні природні здібності (6). 18. Квітка маку (7). 19. Рідке паливо для двигунів (6). 20. Тварина родини котячих (6). 21. Житлове приміщення на судні (6). 22. Великий хижий птах з родини орлів (6). 23. Простір між двома рядами будинків (6). 24. Заглибина у дні річки, озера (7). 25. Бур'ян з широкими листками (5). 26. Пристрій для перенесення вантажів або людей (7). 27. Вітер-ураган у Південно-Східній Азії (6). 28. Помічник лікаря (8). 29. Спортивний біг (4).

Склав Іван СОБКО.

К	У	И	Т	З	О	В	В	Б	А	Н	Я
Р	Г	К	У	М	А	И	О	Н	У	К	Р
А	У	Л	Н	Е	В	Ц	К	У	Т	Т	Е
О	С	И	Т	Л	З	Я	А	Ф	А	А	Б
Н	А	Л	А	Ь	О	Л	Е	Г	Е	Н	Ь
Т	Н	З	А	П	У	Ч	К	В	П	А	Л
О	Б	Р	Г	І	Н	Я	А	А	В	Т	С
Я	Д	И	Р	Е	Ш	І	Д	Р	О	Т	Н
Г	Н	З	А	С	Д	Ь	Л	Е	Ф	Н	И
У	У	Т	А	П	М	А	К	І	В	А	Т
З	М	І	В	І	Р	О	С	А	К	К	И
О	Р	Б	Ц	Я	К	У	Х	Д	И	С	Д
В	У	Л	И	Л	О	П	А	Р	У	Н	Т
К	И	Р	В	Т	Р	О	П	Г	Р	П	Е
К	У	Б	И	Р	І	А	А	В	Р	Е	Р

Відповіді на кросворд від 21 грудня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Протагор. 8. Мадригал. 9. Гарем. 10. Вінок. 12. Вісла. 13. Трибун. 15. Штани. 18. Миска. 19. Корба. 20. Аргонавт. 21. Болід. 23. Артек. 26. Штамп. 27. Штатив. 29. Оселя. 30. Ракша. 32. Крига. 34. Карантин. 35. Візантія.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Організм. 2. Шана. 3. Доцент. 4. Катіон. 5. Ярмо. 6. Шарманка. 11. Катер. 14. Рангоут. 16. Сааді. 17. Октан. 21. Батискаф. 22. Лемур. 24. Тесла. 25. Колекція. 27. Шашлик. 28. Версія. 31. Агні. 33. Граб.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Голос України

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311005. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»